

ΔΗΚΡΙΤΙΔΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΙΣΤΟΤ. ΚΑΜΠΑΝΗ, Τὸ πολιτικὸν δελτίον: Ὑστερ' ἀπὸ τὸν Τριχού-
πην.— HERDER Ἰδέαι (Σκέψεις) ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος,
μετάφρασις Κ. Ζ. — ΠΟΙΗΜΑΤΑ — ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΩΚΗ. Μία μέρα. — Γ.
ΜΑΥΤΑ, Νυκτερινόν. — Αἴμτλιας ΚΟΥΡΤΕΛΗ, Ὁ γῦρος τῆς ζωῆς. —
ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΥ, Ὁ δύντροφός μου. Διήγημα μετ. ὑπὸ Α. Γ. Κ. — Ἡ χα-
ροῦνην ἐπιστήμη, ἀπόσπασμα. — Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΥ, Ὀλίγοι λέξεις
περὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς. — ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ, Τὸ δύνταγμα καὶ
ὁ Θεός τῆς ἐπικουρῆσεως. — JEAN ΜΟΡΕΑΣ, Ἀπὸ τὰς Stances, μετ.
Γ. Μαῦτα. — ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ, Τραγοῦδιον τοῦ Μαινάλου, Δίαιτα τῆς ἀγά-
πης. — ΜΟΣΧΟΥ, Εἰδὸλλιον, Ἀνακρίοντος, μετάφρ. Σ. Σκίπη. — Α. ΚΑ-
ΜΠΑΝΗ, Θεοκοιτον, ἐπίγραμμα. — ΝΙΚΟΥ ΒΕΗ, Βουχὺ χρονικόν.— Ἐπι-
θεωρησις: Μιχαὴλ Σιγάλας ὑπὸ Ἀριστοτ. Καμπάνη. — Τὰ ξένα περιο-
δικὰ ὑπὸ κ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐδωτερικῷ δρχ. 12. — Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 15.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ

Ἐδωτερικῷ δρχ. 7. — Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 8.

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 43^α

Οἱ κρατῆσαντες τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ ΑΚΡΙΤΑ θεωροῦνται
δυνδρουμταί.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τοὺς μέχρι τοῦδε ἀπαντήσαντας εἰς τὴν ἐπι-
στολήν μας διὰ τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν τοῦ Ἀκρίτα.

Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ, δὲν ἐπιστρέφονται.

Οὐδεμία ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται: ἀνευ διπλοτύπου φέ-
ροντος τὴν σφραγίδα τοῦ Ἀκρίτα καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ.

Οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ οἱ ὁποῖοι τυχὸν ἐπιθυμοῦν νὰ σπεύσουν νὰ ἐξω-
φλήσουν τὴν συνδρομήν των ἄς ἀποστέλουν ταύτην διὰ ταχυδρομικῆς ἢ
τραπεζιτικῆς ἐπιταγῆς ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Γραμματέα
τῆς Διευθύνσεως κ. Δ. Τζερᾶχην, Γραφεῖα Ἀκρίτα, Σόλωνος 43α.

Ὅσοι ἐκ τῶν ἐμπόρων κ. κ. συνδρομητῶν ἢ τῶν ὁποσδήποτε ἐπιθυ-
μούντων ν' ἀναγγείλουν εἰς τὰ ἐπὶ τούτου πρόσθετα φύλλα τοῦ Ἀκρίτα
ἀγγελίαν, εἰδοποίησιν, ρεκλάμαν κτλ. δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο μὲ τὸ
ἡμῶν τῆς ὀρισθείσης τιμῆς διὰ τὰς τοιοῦτου εἶδους ἀγγελίας.

Διὰ κάθε καταχώρησιν εἰδοποιήσεως, ἀγγελίας, ρεκλάμας κτλ. εἰς
τὸν Ἀκρίταν γίνεται προηγουμένως ἰδιαίτερα συμφωνία.

Αἱ ἐγγραφαὶ λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 1 Μαρτίου ἢ 1 Σεπτεμβρίου
ἐκάστου ἔτους.

Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἐγγραφήν συνοδευομένη ἀπαρεγκλίτως ὑπὸ τοῦ
ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς: Δ. Τζερᾶχην, Γραμματέα τοῦ Ἀκρίτα, Σό-
λωνος 43α.

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς κ. κ. συνδρομητάς, τῶν ὁποίων ἐκ
παραδρομῆς ὁ διεκπεραιωτής μας δὲν ἐξηκρίβωσε τελείως τὴν διεύθυνσιν
καὶ τὸ ὄνοματεπώνυμον αὐτῶν, νὰ μᾶς συγχωρήσουν καὶ λάβουν τὴν
καλοσύνην νὰ μᾶς ἀποστέλουν τὴν ἀκριβῆ τῶν διεύθυνσιν.

Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον τοῦ ὁποίου ἀντίτυπα ἀποστέλλονται:
εἰς τὸ γραφεῖον μας.

Ὁ ἐγγράφων 5 συνδρομητῶν καὶ συναποστέλλων τὸ τίμημα τῆς
ἐγγραφῆς των λαμβάνει τὸν Ἀκρίταν ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν.

Συνδρομηταὶ τοῦ Ἀκρίτα ἐν Ἀθήναις ἐγγράφονται: εἰς τὸ Βιβλιο-
πωλεῖον τῆς Ἑστίας.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΥΣΤΕΡ' ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΡΙΚΟΥΠΗΝ

Θέτω τίτλον τοῦ ἄρθρου μου ἓνα ὄνομα καὶ ὁμολογῶ, ὅτι
τὸ κάμνω μὲ πολλὴν αὐταρέσκειαν μ' ἓνα εἶδος ἠδυπαθείας
ἀκόμη καί, ἂν ἤμπορῶ νὰ πῶ, ἐκδικήσεως. Τὸ «ὕστερ' ἀπὸ τὸν
Τρικούπην» εἰρωνεύεται θεσπεσίως μίαν κατάστασιν. Εἰς τὸ
πρῶτον νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν ὅταν μοῦ ἔδειξαν τὸν τάφον
τῶν δύο Τρικούπηδων μετριόφρονα καὶ ἀνθρώσπαρτον χωρὶς ἐπα-
νωθέ του κανὲν κλασικοφανὲς ἢ παρισνοφανὲς μνημείου παρῶ-
δημα Βρούτειον ἢ Σώχειον— βλέπετε ἀρχίζομεν καταγράφοντες
τοὺς ἐνόχους τῆς παρακμῆς πρῶτα πρῶτα εἰς τὴν τέχνην—, ὅ-
ταν μοῦ ἔδειξαν τὸν παράξενον αὐτὸν τάφον δύο σκέψεις μοῦ
ἤλθαν εἰς τὸν νοῦν. Καὶ ἦσαν τρόπον τινὰ ἀναμνήσεις ἀλλοτι-
νῆς ζωῆς ἀντίλαλοι μακρόθεν ἐρχόμενοι νὰ ταράξουν τὴν μα-
καρίαν σιωπὴν τῶν νεκρῶν. Σκέψεις— ἀναμνήσεις διότι ἄλλων
ἐγκεφάλων γεννήματα ἦσαν, ἀκόμη αἱ σκέψεις αὐταὶ εἰς τὸν
νοῦν μου δὲν ἐπαναλαμβάνοντο παρὰ ὡς τεμάχια ὄνειρολαλή-
ματος τοῦ ὁποίου δὲν μοῦ ἐδόθη νὰ συγκρατήσω τὸ ὄλον. Καὶ
ἢ μία σκέψις— ἀνάμνησις μοῦ ἔλεγεν: Ἀλλοίμονον εἰς τὸ ἔθνος
ἐὰν ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ θαυματούργου τούτου αἰῶνος δὲν εὔρη
τοὺς διδασκάλους ποῦ νὰ τοῦ ποῦν: ὁ δρόμος σου νάτος! Καὶ
ἢ ἄλλη παράξενα σὰν νὰ εἰρωνεύετο τὴν πρώτην κ' ἐμὲ καὶ
τὰς μεμφιμοιρίας μου. «Ἡ Ἑλλάς πέπρωται νὰ ζήσῃ καὶ θὰ
ζήσῃ. Ἄργα ἐθυμήθηκα ὅτι ἢ πρώτη σκέψις ἦτον τοῦ Σπυ-
ρίδωνος Τρικούπη καὶ ἢ δευτέρα ἐβγήκειν ἀτόφια ἀπὸ τὸ στόμα
τοῦ Χαριλάου Τρικούπη. Ἀκόμη ἐθυμήθηκα ὅτι τὴν τελευ-
ταίαν ἐπανελάβε καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς
κ. Σιμόπουλος «ὁ ἐμὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν συνάδελφος» ὅπως
αὐταρέσκως—; — τὸν ἀποκαλεῖ εἰς τὰς ρητορικοφανεῖς του ἀγο-
ρεύσεις ἓνας πρωθυπουργὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα— ἀλλοίμονον! τί
εἰρωνεῖα— τοῦ Καποδίστρια. . .

Τὸ ἔθνος ἐπερίμενε τοὺς διδασκάλους του, φαίνεται, ὕστερ' ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν, ἢ ὅποια ὠμοίαζε μπατάλικην χασαπικὴν ἐγχείρησιν εἰς ἀρρώστου κορμί. Καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἔλεγε: « Ἐμεῖς ἐφυτεύσαμεν τὸ δένδρον, ἀλλὰ δὲν ἠξέυρομεν νὰ τὸ κρατοῦμεν εἰς τὴν ζωὴν. Ἐπερίμεναν τὸν διδάσκαλον ὅλ' ἢ γενεὰ τῶν ἀγωνιστῶν καθὼς ὁ ἱστορικός της μαρτυρεῖ.

Καὶ δι' ὅλους ὅσα δὲν τὸν εὐρήκαν εἰς τὸν υἶδν τοῦ ἱστορικοῦ ὁ διδάσκαλος δὲν ἐφάνη ἀλλοίμονον! καὶ ὁ αἰὼν δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ μᾶς περιμένῃ κ' ἐπήδησε μ' ἐν ἀπότομον πῆδημα εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν.

Ἡ Ἑλλάς πέπρωται νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ. Ὡστε εἶνε πεπρωμένη ἢ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Τρικούπης διὰ νὰ τὴν ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ἀπρονοησίαν τὴν Ἑλλάδα — τὴν ιδέα νὰ Ἑλλάδα — ἐξήρτησε τὴν ζωὴν της ἀπὸ τὸ πεπρωμένον. Ἀλλὰ εἶπε καὶ θὰ ζήσῃ. Ἐ! αὐτὸ τὸ εἶπε ἀπὸ υπερβολικὴν αὐτοπίστιν αὐτὸς ὁ ἀπιστῶν πρὸς πάντα Σιμόπουλον ἢ Θεοτόκην συνεργάτας του εἶτε τὸ εἶπε καὶ ἀπὸ μίαν υπερτροφίαν « αἰσιοδοξίας ἐκ προκαταβολῆς » — ὁ νοῶν νοεῖτω.

Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Τρικούπη — μολοντί δὲν προτίθεμαι κατὰ τέτοιο — ἤμποροῦσε νὰ βγῆ καὶ ἀπὸ τὰ ὀλίγ' αὐτά. *Optimiste melancolique* ὅπως ὀνομάζει ὁ μεταφραστὴς τοῦ Κάρλαυλ Ἰζουλὲ μίαν σειρὰν ἀνθρώπων τῆς σκέψεως τοῦ τελευταίου καιροῦ.

Ἐνας ὀπτιμισμὸς προερχόμενος ἀπὸ υπερβολικὴν αὐτοπίστιν ἀπὸ θρησκευτικὴν αὐτοπίστιν. Ἐνας δραματιστῆς ὀπτιμισμὸς. Διότι ἕνας ἄνθρωπος ἐπὶ τέλους, ὁ ὁποῖος ἔρχεται χωρὶς καμμίαν ἰδιοτέλειαν — ποῖος θὰ τὸ ἀρνηθῆ; — νὰ διπλασιάσῃ τὰς ἀναλογίας ἐνὸς κακομοίρικου Κουμουνδουρικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν 15 χρόνων ὑπὲρ πᾶν ἄλλο αἰσιόδοξος πρέπει νὰ χαρακτηρισθῆ. Αἰσιόδοξος ὅταν θέλει κάπως γοργότερα τοῦ πρέποντος ν' ἀλλάξῃ τὰ πάντα, ὅταν ἀλλάξῃ τεραστίως τὴν παράστασιν τοῦ κράτους εἰς πᾶν πράγμα. Καὶ ἢ αἰσιοδοξία του αὐτῆ ἀυξάνει ἀσυμμέτρως μαζί μὲ τὴν αὐτοπίστιν του. Ὁ παρακολουθήσας τὸν κοινοβουλευτικώτατον καὶ ἀγγλικώτατον Τρικούπην τῶν ἀπὸ τοῦ 1875 ἕως 1880 βουλευτικῶν συνεδριάσεων ἐκπλήττεται πῶς ὁ τότε συμβουλευτὴν μίαν ἀγάλια ἀγάλια παρασκευὴν μεταβάλλει σύστημα —; — εἰς διάστημα ὀλίγων χρόνων ὅταν οἱ καπνοὶ τοῦ θαυμασμοῦ πλανῶνται γύρω ἀπὸ τὸ ὁμοίωμα τοῦ δικτάτορος Τρικούπη.

Ἄνωτέρω ἐκινδύνευσα τὴν φράσιν « ἀλλάξε σύστημα ». Ἡ σημασία τῆς φράσεώς μου εἶνε σχετικὴ. Ἡ ἠθικὴ τοῦ νεοέλ-

ληνος δικτάτορος ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν μονοκόμματος ὄχι ὀπορτουριστικὴ. Ἐδῶ εἶνε τὸ μέγα του προτέρημα καὶ ἐλάττωμα συγχρόνως. Ἐνα σύστημα διηύθυνε τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου· ἀνεχώρει ἀπὸ καπνοῦ καὶ καπνοῦ — ὑποθέτω τοῦλάχιστον — κατευθύνετο. Ὡστόσο ὁ θάνατος δὲν περιμένει. Ἀπέθανεν ἀπὸ υπερβολικὴν αὐτοπίστιν... Καὶ ἢ Ἑλλάς ἀρά γε θὰ ζήσῃ;... Γνωρίζω τὸν ἐγωῖσμέν τὸν καὶ πέραν τοῦ τάφου τοῦ πεθαμένου δικτάτορος καὶ μαντεύω τὴν ἐκδικητικὴν του ἀπάντησιν ἀπὸ τὸ μνημα: Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ζήσῃ διότι δὲν ὑπάρχω ἐγώ. Τὸ «πέπρωται νὰ ζήσῃ» εἶνε τρόπος ἐκφράσεως μόνον διὰ νὰ λεχθῆ τὸ «καὶ θὰ ζήσῃ» καὶ νὰ ὑπονοηθῆ τὸ «δι' ἐμοῦ»... *semper ego*.

Ὁ Τρικούπης ἄλλο πράγμα περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἀπὸ τόσο δὲν ἦτο. Καὶ ὅλοι ἔχουν δίκαιον καὶ οἱ ἀναθεματίζοντες τὸν Τρικούπην καὶ οἱ ὑψώνοντες αὐτὸν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Γνωρίζω ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εἶχε γράφῃ γύρω ἀπὸ τὸ ὠρολόγι του «πᾶς μὴ τρικουπικὸς βάρβαρος» καὶ γνωρίζετε τί ἐξέρχεται κάθε τόσο ἀπὸ τῶν ἀπλοϊκῶν τὰ στόματα «ἀνάθεμα στὸν Τρικούπην». Καὶ δὲν εἶνε τὸ ἀνάθεμ' αὐτὸ μόνον τῆς δημοκρατίας γέννημα. Ὁ δικτάτωρ μας δὲν ἦτο βλέπετε ὅπως ἕνας ἀρχαῖος Ρωμαῖος καὶ ὀλίγον **κουγκτάτωρ**.

Τόσο πράγμα ἦτον ὁ Τρικούπης. Ἐπίστευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπίστευεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν ἢ ὀικονομικὴ του πολιτικὴ ἀργὰ ἔγεινε χασαπικὴ, εἶνε ὅτι τὸ ἐλλήνιον μυριόφυχον ὅπως καὶ τὰ μεταλλεῖα μας καὶ τὰ σιτάρια μας καὶ τὴν σταφίδα μας τὰ θεωρεῖ μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν. Ὁ περιφρονητὴς τοῦ Γλαδστωνικοῦ οὐμανιταρισμοῦ ἐφθασεν εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον. Ἦθελεν ἴσως — τί ἦθελεν ὁμως πολὺ καὶ τοῦτο τὸν ἐξαγιαίνει — μίαν Ἑλλάδα — φοράδα νὰ τὴν καθαλῆ διὰ κάθε του ἀπότομον θεληματικὸν πῆδημα. Παρατήρησαν ὅτι ἢ μισανθρωπία εἶνε τῶν ἰσχυρῶν φύσεων. Δὲν ἔχω καμμίαν δυσκολίαν νὰ παραδεχθῶ κατὰ παρόμοιον διὰ τὸν Τρικούπην. Ἀλλὰ ἢ «ἰσχυρὸς — ὄγγος» δὲν εἶνε ἢ ἰσχυρὸς — μορφὴ ποῦ ἀποζητοῦμεν. Οἱ σάπιοι οἱ σάπιοι! εἰς αὐτοὺς ἄς ἀποδοθῆ ἢ ἀλλαγὴ αὐτῆ καὶ στρεβλοποιήσις καὶ ἀποσκαίωσις τοῦ γαντοφορεμένου ἀριστοκρατικοῦ ὄσου καὶ κοινοβουλευτικοῦ καὶ συμβούλου τοῦ «σπεῦδε βραδέως» Τρικούπη τῶν πρώτων καιρῶν. Νὰ ἦτον αὐτὸς ὁ «διδάσκαλος» ποῦ ἀποζητοῦσεν ἢ προσιωνίζετο ὁ Σπυρίδων Τρικούπης; Τοῦλάχιστον ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἄλλος... Ἀκόμη εἶνε καὶ τόσον ἐγγώδης ὥστε πέρνει τὰς συμπαθείας μας — αὐτὸς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀσυμπάθητος — *impulsione* κατὰ τὴν Νευτονικὴν ἐκφράσιν.

Ὁ Καποδίστριας δολοφονεῖται καὶ ὁ Τρικούπης ἐξορίζεται· αὐτοὶ ποῦ περισσότερο ἤμποροῦσαν νὰ εἶνε διδάσκαλοι τοῦ ἔθνους εἰς τὸν δρόμον τῆς δράσεως. Καὶ οἱ δύο τους εἶνε ὄγγοι. Ὁ Καποδίστριας εἶνε δικτάτωρ χωρὶς νὰ εἶνε στρατιώτης. Ὅτι δὲν ἦτο στρατιώτης τὸ παρετήρησεν ὁ Γκαίτε. Ὁ Τρικούπης κατήντησε δικτάτωρ παύων νὰ ἐννοῇ τὸ ποίημα τοῦ λατίνου *homo sum* κτλ.

Ἄλλ' ἂν δὲν εἶνε διδάσκαλοι οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος πρόκεινται ἐν τούτοις μαθήματα. Εἰς τὸν Κερκυραῖον διπλωμάτην ἄς διακρίνωμεν τὸν καλοθελητὴν καὶ εἰς τὸν ἄλλον τὸν βουλευτὴν.

Τί βρεμβασμοὶ ὄμως! Ἐξέχασα ὅτι ἐφείλω νὰ γράψω πολιτικὸν δελτίον διὰ τὴν Θεοτοκικωτάτην καὶ Δεληγιαννικωτάτην κατάστασιν. Ἐ! λοιπόν! Ὁ χῶρος μ' ἐπιλέλοιπε: Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ζήσῃ ἂν πέπρωται νὰ ζοῦν αὐτοὶ ποῦ τὴν διοικοῦν σήμερα. Μία λέξις ὄχι ἀπαλή τοῦ κ. προθυπουργοῦ ἐχαρακτήρισε προχθὲς ὄλην τὴν κατάστασιν. Μερικοὶ θέλουν νὰ ποῦν καὶ τὸν ἑαυτὸν του. Ἄλλὰ ὄχι. Ἐγὼ τὸν θέλω ἄμεμπτον γιὰ χιτῆρι του καὶ ἰδικόν μου χιτῆρι. Καὶ ὄλος ὁ κόσμος. Δι' αὐτὸν ἀρκεῖ νὰ πῶ ὅτι δὲν εἶνε ὁ ἐθνικὸς διδάσκαλος, τὸν ὁποῖον ἐζητοῦσεν εἰς τὸ τέλος τοῦ 19 αἰῶνος ὁ πατέρας τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, τοῦ ὁποίου παρῳδεῖ τὴν ιδέαν. Ἀλλοίμονον ἐπέρασαν 4 χρόνια καὶ ἀκόμη δὲν φαίνεται ὁ διδάσκαλος... Δὲν ἀρκεῖ, βλέπετε, ὁ ἀνεμόμυλος τοῦ προγράμματός σας τώρα κατὰ πονέντε κατὰ ὄστρια τώρα κατὰ μαῖστρο καὶ τρομοντάνα. Καὶ τίποτε ἄλλο ἂν δὲν ἄξιζεν ὁ κ. Ζαΐμης ὁ ὀλιγόλογος αὐτὸς ἀριστοκράτης θὰ ἄξιζετο ὑλάχιστον νὰ σας γελωτοποιήσῃ ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο δύσκολον.

Ἄριστοτέλης Καμπάνης

ΙΔΕΑΙ (ΣΚΕΨΕΙΣ)¹

ΕΠΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πιθανῶς ὁ συννεκτικὸς κρίκος τῶν δύο κόσμων.

Τὰ πάντα ἐν τῇ φύσει εἶναι ἀλληλεπένδετα· ἡ μία κατάστασις διαδέχεται τὴν ἄλλην καὶ προπαρασκευάζει αὐτήν. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀποτελεῖ τὴν κατακλειδα τῆς ἐπιγείου ὀργανώσεως, ἀφ' ἑτέρου ὄμως διὰ τῆς τοιαύτης του ἰδιότητος ἀρχίζει τὴν ἄλυσιν ἀνωτέρας τάξεως δημιουργημάτων ἀποτελῶν τὸ κατώτατον αὐτῆς μέλος. Οὕτω δὲ ἀποτελεῖ πιθανῶς τὸν μέσον κρίκον μεταξὺ δύο συστημάτων τῆς δημιουργίας ἀλληλεπενδέτων. Ἐπὶ τῆς γῆς ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται πλέον νὰ μεταβῆ εἰς ἀλλοίαν ὀργάνωσιν, ἄλλως δὲ θὰ ἐστρεφε ὀπίσω ἢ θὰ περιεφέρετο εἰς τὸν αὐτὸν κύκλον· νὰ ἠρεμήσῃ δὲν δύναται· διότι οὐδεμία δύναμις ἀδρανεῖ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐνεργοῦ ἀγαθότητος. Ἐπομένως πάντως ἐπίκειται ἀνύψωσις τις, ἥτις τόσον συναφῆς εἶναι πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ συνάμα καὶ ὑπέροχος, ὅσον αὐτὸς ὡς ἀποτελῶν τὴν κατακλειδα τοῦ ζωικοῦ κόσμου μετὰ τῶν εὐγενεστάτων προτερημάτων κεκοσμημένος. Μόνον ἡ ἀποψις αὕτη ἥτις στηρίζεται εἰς πάντας τοὺς νόμους τῆς φύσεως, παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν κλειδα τῆς θαυμασίας του ἐμφανίσεως, καὶ ἐπομένως τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Διότι·

1. Ἐρμηνεύεται ἡ παράδοξος ἀντίφασις, ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐμφανιζομένη. Διὰ τὸν ζῶον ὑπηρετεῖ εἰς τὴν γῆν καὶ εἶναι προσκεκολλημένος εἰς αὐτήν ὡς εἰς κατοικίαν. Ὡς ἄνθρωπος δὲ ἐγκλείει τὸ σπέρμα τῆς ἀθανασίας ἥτις ἀπαιτεῖ ἕτερον ἔδαφος καλλιέργειας. Ὡς ζῶον δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀνάγκας του, ὅσοι δὲ περιορίζονται εἰς ταύτας, εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς λίαν εὐτυχεῖς. Ἄλλ' ὅταν ἐπιδειώξῃ εὐγενέστερα πλεονεκτήματα, πανταχοῦ ἀπαντᾷ ἀτελείας καὶ θραύσματα. Τὸ εὐγενέστατον οὐδέποτε ἐπὶ τῆς γῆς ἐπερατώθη, τὸ καθαρώτατον σπανίως ἐκέρδισε ὑπαρξιν καὶ διάρκειαν· διὰ τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας μας ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἀπλῶς στάδιον ἀσκήσεως καὶ δοκιμῆς. Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος καὶ αἱ ἐν αὐτῇ ἀπόπειραι, τύχαι, ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπαναστάσεις ἀποδεικνύουσι τοῦτο ἐπαρκῶς, Ποῦ καὶ ποῦ παρουσιά-

¹) Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορταζομένης ἑκατονταετηρίδος τοῦ Herder

ζεται σοφός τις, αγαθός τις καὶ διασπείρει σκέψεις, σχέδια καὶ δράσιν ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων· κύματά τινα σχηματίζονται περὶ αὐτοῦ ἀλλὰ τὸ ρεῦμα παρέσυρε αὐτὰ καὶ τὰ ἐξήλειψε. Τὸ κειμήλιον τῶν εὐγενεστάτων αὐτοῦ πόθων κατεβυθίσθη. Μωροὶ γίνονται εἰσακουστότεροι τῶν συμβουλῶν τοῦ σοφοῦ, καὶ οἱ ἀκόλαστοι σπαταλῶσι τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῶν οἰκονόμων γεννητόρων. Ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς δὲν προὔπελογίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αἰωνιότητος, ἀλλ' οὔτε ἡ γῆ ἢ δεικνύσας καὶ στρογγύλη εἶναι ἐργοστάσιον παραμενόντων τεχνουργημάτων, κῆπος αἰώνιων φυτῶν, ἔπαυλις αἰωνίας διαμονῆς. Ἐρχόμεθα καὶ παρερχόμεθα, πᾶσα στιγμή χιλιάδας προσκομίζει ἀτόμων καὶ χιλιάδας ἀφαρπάζει, ἡ γῆ εἶναι ξενοδοχεῖον ταξιδιωτῶν, πλανήτης ἐπὶ τοῦ ὁποῦ μόνον μεταβατικὰ πτηνὰ ἔρχονται καὶ ἀπέρχονται. Τὸ ζῶον ἀποτελεῖ τὸν βίον του. Καὶ ἂν δὲ ἔνεκα ἀνωτέρων λόγων δὲν συμπληροῖ τὰ βιώσιμα ἔτη, ὅμως ὁ ἐνδογενὴς σκοπὸς του περατοῦται, πᾶσα ἡ ἐπιδεκτικότης του ἐμφανίζεται, καὶ εἶναι πᾶν ὅτι ἠδύνατο νὰ εἶναι. Μόνος ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ ἀντίφασιν πρὸς τὴν γῆν καὶ πρὸς ἑαυτόν· διότι τὸ τελειότατον δημιούργημα μεταξὺ ὄλων τῶν ὀργανικῶν ὄντων εἶναι συγχρόνως καὶ τὸ ἀτελέστατον ὡς πρὸς τὰ νέα ἴδια αὐτοῦ πλεονεκτήματα, καὶ ὅταν ἀκόμη ἀπέλθῃ τῆς γῆς πλήρης ἡμερῶν. Αἰτία πιθανῶς εἶναι ὅτι ἡ τελευταία αὕτη κατάστασις αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν γῆν εἶναι συγχρόνως ἡ πρώτη ὡς πρὸς ἄλλην ὑπαρξίν, ὡς πρὸς τὴν ὁποῖαν ἐνταῦθα ἐμφανίζεται ὡς ἄλλο παιδίον μὲ τὰς πρώτας του ἀσκήσεις. Οὕτω λοιπὸν παρουσιάζει συγχρόνως δύο κόσμους· ἐκ τούτου δὲ προέρχεται τὸ φαινομενικὸν διφυὲς τῆς ὑποστάσεώς του.

2. Εἶναι γνωστότατον, ὁποῖον μέρος κυριαρχεῖ παρὰ τοῖς πλείστοις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ ζῶδες. Πρὸς τὸν ἐξανθρωπισμὸν φέρει ἐνταῦθα μόνον τὴν ἐπιδεκτικότητά καὶ μόλις μετὰ πόνων καὶ ἐπιμελείας διαμορφοῦται ἐν αὐτῷ. Ἀλλὰ εἰς πόσο ἐλαχίστους διαμορφώθη ὀρθῶς! ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἀγαθωτάτοις, πόσον λεπτοφυὲς καὶ εὐθραυστον εἶναι τὸ ἐμφυτευθὲν ἄνθος! Καθ' ὅλον τὸν βίον τὸ ζῶδες μέρος ζητεῖ νὰ κυριαρχῇ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οἱ πλείστοι παραδίδονται εἰς τὴν αὐθαιρέσιαν του ὥστε ἀπαύστως σύρει τὰ κάτω, ὅτε τὸ πνεῦμα πρὸς τὰ ἄνω τείνει, καὶ ἡ καρδιά ζητεῖ ἐλεύθερον κύκλον. Καὶ ἐπειδὴ δι' ὑλικὸν δημιούργημα τὸ παρὸν εἶναι ζωηρότερον ἢ τὸ μακρὰν, τὸ δὲ ὄρατὸν κατισχύει πλειότερον τοῦ ἀοράτου, διὰ τοῦτο εἶναι εὐνόητον, ποῦ θὰ κλίνη ἡ πλάστιγξ τῶν δύο βαρῶν. Πόσον ἐλάχιστα εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐπιδεκτικὸς εἰς ἀγνάς τέρψεις, εἰς καθαρὰν γνῶσιν καὶ ἀρετὴν! καὶ ἂν δὲ ἦτο πρὸς ταῦτα ἐπιδεκτικὸς πόσον ὀλίγον εἶναι συνηθισμένος! Αἱ εὐγε-

νέστεραι τάσεις ἐπὶ τῆς γῆς διασαλεύονται ὑπὸ τῶν κατωτέρων ὀρμῶν ὡς ὁ πλοῦς τῆς ζωῆς ὑπὸ ἐναντίων ἀνέμων, ὁ δὲ δημιουργὸς, ὁ εὐσπλάγχχνος αὐστηρῶς, ἔταξε παρ' ἀλλήλας τὰς διττὰς συγχύσεις, ἵνα τὴν μίαν διὰ τῆς ἄλλης τιθασεῖ, τὰς δὲ βλάστας τῆς ἀθανασίας μᾶλλον διὰ σφοδρῶν ἀνέμων, ἢ διὰ γλυκέων ζεφύρων ἐν ἡμῖν ἐκτρέφῃ. Ὁ πολυμέριμος ἄνθρωπος πολλὰ μανθάνει· ὁ δὲ ἄφροντις καὶ ὀκνηρὸς δὲν γνωρίζει τί κλείει ἐντός του, οὐδὲ συναισθάνεται τὴν χαρὰν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας του. Οὕτω ὁ βίος εἶναι ἀγών, βραβεῖον δὲ τὸ ἄνθος τοῦ καθαρῦ καὶ ἀθανάτου ἀνθρωπισμοῦ δυσκόλως κερδαίνομενον. Εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον ὁ σκοπὸς κεῖται εἰς τὸ τέρας· εἰς τοὺς ἀθλητὰς τῆς ἀρετῆς **ὁ στέφανος ἐνυπάρχει ἐν τῷ θανάτῳ.**

3. Ἐὰν ἀνώτερα ὄντα ρίπτωσι βλέμμα πρὸς ἡμᾶς δύνανται νὰ μᾶς ἀτενίζωσι ὡς ἡμεῖς τὰ διάμεσα γένη διὰ τῶν ὀποιῶν ἡ φύσις μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο. Ὁ στρουθοκάμηλος ἀσθενῶς τανύει τὰς πτέρυγας του πρὸς ὄρομον οὐχὶ δὲ πρὸς πτῆσιν· διότι τὸ βάρος τοῦ σώματός του τὸν σείρει πρὸς τὴν γῆν. Καὶ ὅμως καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ πᾶν μεσάζον δημιούργημα ἐφρόντισε ἡ διοργανοῦσα μήτηρ· καὶ ταῦτα εἶναι καθ' ἑαυτὰ τέλεια, καὶ μόνον εἰς τοὺς ὀφθαλμὸν μᾶς φαίνονται ἀτελεῖ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπίγειον φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἄμορφον αὐτῆς ἐκπλάττει τὰ ἐπίγεια πνεύματα· ἀλλὰ τὰ ὑπέρτερα πνεύματα, τὰ ἐνδομύχως παρατηροῦντα, καὶ ἀτενίζοντα καὶ πρὸς ἄλλους κρίκους ἀλληλενδέτους, δύνανται μὲν νὰ μᾶς οἰκτεῖρουν ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ μᾶς περιφρονοῦν. Ταῦτα βλέπουσι διατὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ ποικιλωτάτας καταστάσεις ἀπέρχονται τῆς γῆς, νέοι καὶ γέροντες, μωροὶ καὶ σοφοί, ὡς γέροντες παλιμπαιδες ἢ ὑπάρξεις ὄλως ἀγέννητοι. Μανίας καὶ παραμορφώσεις, πάσας τὰς βαθμίδες τοῦ πολιτισμοῦ, πάσας τὰς πλάνας τῆς ἀνθρωπότητος περιέλαβε ἡ παντοδύναμος ἀγαθότης καὶ μεταξὺ τῶν δώρων τῆς ἔχει καὶ ἀρκετὸν βάλαμον διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰς πληγὰς τὰς ὁποίας μόνον ὁ θάνατος ἠδύνατο νὰ πραῖνῃ· ἐπειδὴ δὲ πιθανῶς ἡ μέλλουσα κατάστασις ἐκβλαστάνει ἐκ τῆς παρουσίας ὡς ἡ ἀνθρωπίνη ἐκ τῆς κατωτέρας ὀργανώσεως, διὰ τοῦτο πάντως καὶ ἡ ἐνασχόλησις αὐτῆς εἶναι πλησιεστέρα πρὸς τὴν παροῦσαν πλειότερον παρ' ὅσον ὑποθέτομεν. Ὁ ὑπέρτερος κῆπος ἀνθεῖ μόνον διὰ τῶν ἀνθέων τὰ ὁποῖα ἐβλάστησαν ἐδῶ καὶ ὑπὸ τραχὺν περίβλημα ἀνέπεμψαν τὰς πρώτας βλάστας. Ἀφοῦ δέ, ὡς εἶδομεν, ἡ συναδέλφωσις, ἡ φιλία, ἡ δραστηριὰ σύμπραξις εἶναι περίπου ὁ κύριος σκοπὸς ἐφ' οὗ ἐδράζεται ὁ ἀνθρωπισμὸς καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, πάντως τὸ ὠραιότατον τοῦτο ἄνθος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου φθάνει ἐκεῖ εἰς τὸ θελκτικὸν κάλλος καὶ τὸ ἐπιβλητικὸν ὕψος, τὸ ὁποῖον

εἰς μάτην ἢ ψυχὴ μας διψᾷ εἰς ὅλους τοὺς ἐπιγεῖους συνδουασμούς. Ὡστε οἱ ἀνώτεροι ἀδελφοί μας ἀγαποῦν βεβιαῶς πλειότερον καὶ ἀγνότερον, παρ' ὅτι ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ τοὺς ἐπιζητήσωμεν καὶ ἀγαπήσωμεν· διότι ἐποπτεύουσι εὐαποπτότερον τὴν κατάστασιν ἡμῶν. Ἡ κατόπτεισις τοῦ χρόνου παρῆλθε δι' αὐτούς, πᾶσαι αἱ δυσαρμονίαι διελύθησαν καὶ ἴσως ἐκτρέφουσι ἡμᾶς ἀόρατοι εἰς μετόχους τῆς εὐτυχίας των, εἰς συναδέλφους ἐν τῷ ἔργῳ. Ἐν βῆμα ἀκόμη καὶ θὰ δύναται τὸ πιεζόμενον πνεῦμα ἐλευθέρως νὰ ἀναπνέη, ἢ δὲ πληγωμένη καρδιά νὰ ἰαθῆ· βλέπουσι προσεγγίζον τὸ βῆμα μας, καὶ βοηθοῦσι μεγάλως ἡμᾶς πρὸς ἀνύψωσιν.

4. Ἐξ ἄλλου ὅμως δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι, ἀφοῦ ἡμεῖς εἴμεθα τὸ μεταίχιμον μεταξὺ δύο τάξεων καὶ ἐν τινι μέτρῳ μέτοχοι ἀμφοτέρων, ἢ μέλλουσα κατάστασις τόσον μακρὰν θὰ κεῖται τῆς παρούσης καὶ τόσον ἀκοινώνητος ἢ δύνατο νὰ εἶναι, ὅσον τὸ ζῶδες μέρος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ θὰ ἐπιθύμει νὰ πιστεύη. Μᾶλλον δὲ τοῦναντίον μοι εἶναι ὅλως ἀκατανόητα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος πολλὰ διαβήματα καὶ κατορθώματα ἀνευ ἀνωτέρας ἐπιδράσεως· ὅτι λ. χ. ὁ ἀνθρώπος μόνος του ἤχθη εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἀνευ ἀνωτέρας ποδηγετήσεως ἐπενόησε γλῶσσαν καὶ τὴν πρώτην ἐπιστήμην, μοι φαίνεται ἀκατάληπτον καὶ τόσῳ μᾶλλον ἀκατάληπτον ὅσῳ προῦποθέτομεν μακροτέραν ζῶδην κατάστασιν ἐν αὐτῷ. Βεβαίως θεῖα διοικήσεις ἐκυριάρχησε τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εὐθύς ἀπὸ τῆς γενέσεώς του, καὶ ὠδήγησε αὐτὸ εἰς τὸν δρόμον διὰ τοῦ εὐκολωτέρου δι' αὐτὸν τρόπου. Ἄλλ' ὅσῳ ἐτίθεντο εἰς γύμνασιν αἱ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τόσον ὀλιγώτερον εἶχον τὴν ἀνάγκην τῶν ἀνωτέρων βοηθειῶν, ἀλλὰ καὶ τόσον ὀλιγώτερον ἦσαν ἐπιδεκτικαὶ αὐτῶν· καίτοι καὶ εἰς μεταγενεστέρος χρόνους ὡς μέγισται δράσεις ἐπὶ τῆς γῆς προῆλθον ἐξ ἀνεξήγητων περιπτώσεων ἢ συνοδεύονται ὑπ' αὐτῶν.

Καὶ ἀσθένειαι ἀκόμη ἐχρησίμευσαν ὡς ὄργανον πρὸς τοῦτο· διότι ὅταν ὄργανόν τι ἐκτοπίζεται τῆς πρὸς τὰ ἄλλα συμμετρίας του καὶ οὕτω διὰ τὴν συνήθη τροχίαν τοῦ ἐπιγεῖου βίου εἶναι ἄχρηστον, ἔπεται φυσικῶς, ὅτι ἢ ἐνδογενῆς ἀκοίμητος δύναμις στρέφεται πρὸς ἄλλα σημεῖα τοῦ σύμπαντος, καὶ ἴσως ἀντιλαμβάνεται ἐντυπώσεις τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἄλλη τις ἀδιατάρακτος ὁργάνωσις. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ, πάντως εἶναι εὐεργετικὸς ὁ πέπλος ὁ χωρίζων τὸν παρόντα τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ οὐχὶ ἀνευ λόγου ὑπάρχει τόση ἡρεμία καὶ σιγὴ περὶ τὸν τάφον τοῦ νεκροῦ. Ὁ συνήθης ἀνθρώπος ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ βίου, ἀπομακρύνεται ἐντυπώσεων ἐξ ὧν μία καὶ μόνη ἢ δύνατο νὰ διαταράξῃ ὅλον τὸν κύκλον τῶν σκέψεών του καὶ καταστήσῃ αὐτὸν ἄχρηστον διὰ τὸν κόσμον τοῦτον. Ἀδύνατον ὁ πρὸς ἐλευθερίαν πλασθεὶς ἀνθρώπος νὰ εἶναι μμηπι-

κὸς πίθηκος ἀνωτάτης τάξεως, ἀλλὰ καὶ ὅπου ὀδηγεῖται αἰσθάνεται τὴν εὐτυχὴ καινοδοξίαν ὅτι μόνος του δρᾷ. Πρὸς καθσύχασίν του ὅμως καὶ πρὸς εὐγενῆ ὑπερηφάνειαν ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὁ προορισμὸς του, ἢ κατόπτωσις τῆς εὐγενεστέρας ὑποστάσεως ἀφηρέθη ἀπὸ τῶν ὀμμάτων του· διότι πιθανῶς ἂν ἐγνωρίζομεν αὐτήν, ἠθέλομεν ἐλεεινολογῆ τὸν ἑαυτὸν μας. Ὡστε ὁ ἀνθρώπος δὲν πρέπει νὰ ἐγκατοπτρίζεται εἰς τὴν μέλλουσαν ὑπόστασίν του ἀλλὰ νὰ ἐνοιονίζεται.

Ἐκ τῶν τοῦ Herder.

Μετάφρασις **K. Z.**

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ

Μύρια ἀστέρια, κόσμοι χίλιοι
Ἐκυλοῦσαν στὸν αἰθέρα
Καὶ μυριάδες βγαῖναν ἥλιοι
Στοῦ οὐρανοῦ τὴν ἀγκαλιά,

Χίλια μῦρα, χέρια χίλια
Ἐχυνόταν ἀπλωμένα
Χίλιων κόσμων τὰ βασίλεια
Ν' ἀγκαλιάσουνε θερμά.

Ἀναγάλλιαζαν τὰ οὐράνια
Μὲς στὴν ἀπλασθὴ ἁρμονία
Κι' ὁ οὐρανὸς μὲ περηφάνεια
Σὰν πατέρας τρυφερός,

Ἄφ' τὸ θρόνον ἐπάνω ἐθάρει
Τὴν ἀτέλειωτὴ μαγεία
Καὶ τὴν πλειὸ σεμνὴ του κόρη
Εἶχε στείλει βιαστικὸς.

Μές στές ἄμετρες τές σφαῖρες,
 Μέσα σέ ἄνοιξες χιλιάδες
 Ἄφ' τές πλειὸ γλυκιές ἡμέρες,
 Ὅπου βγαίνει ὁ κάθε ἀνθός.

Ρόδα, κρίνα νὰ θερίση
 Νὰ τοῦ φέρη θείες λαμπράδες
 Μίαν ἡμέραν νὰ στολίση
 Μὲ ἄλλα μῦρα, μὲ ἄλλο φῶς.

Στέφανος Μαρτζώκης

(ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΝ).

Δὲν εἶμαι τὸ τραγυδίσμα κάποιου ἀπαλοῦ ζεφύρου,
 Ποῦ ἀργοδιαβαίνει καὶ ξυπνάει τὸ δρόμο τὸ νεκρό,
 Δὲν μὲ φιλάει ἐρωτικά τὸ ἀνάσασμα ἐνὸς μύρου,
 Καὶ τῆς γαλήνης τὴν πνοήν, πνοὴ δὲν ἔχω ἐγώ.

Μιᾶς ἀρμονίας ἀπέραντης ἐγὼ εἶμ' ἢ ὀλάγρια γέννα,
 Μ' ἐτραγουδῆσαν στῆς βροχῆς τὴν ἄρπα οἱ κεραυνοί,
 Καὶ στὸν αἰώνιον δρόμον μου τὸν θριαμβευτὴν ἐμένα
 Σὲ συγνεφένιον ἄρμα ἐμπρὸς μὲ σέρνει ἢ ἀστραπή.

Φαρμακωμένης ὄχεντρας ἐβύζαξα τὸ γάλα,
 Ποῦ ἀπὸ λημέρια ἀπόκρυφα κι' ἀπὸ ἄγνωστες σπηλιές
 Ξεσέρνεται ἄγρια καὶ μουγκά, καὶ χύνει στάλα στάλα
 Τὸν ἀφρισμένο της χυμὸ σὲ ἀθώρητες πηγές.

Τώρα ἢ πνοὴ μου ἢ παγερή, στὴ σάλπιγγα τοῦ ὀλέθρου,
 Μὲ ξεφωνήματα στριγγὰ καὶ οὐρλιάσματα στοιχειῶν,
 Στὴν πλάσι ὀλάκερη σκορπάει τὴ φρίκη ἐνὸς σκελέθρου,
 Ποῦ ἀργοπερνάει τρομάζοντας τοὺς ἥσκιους τῶν δεντρῶν.

Στὸ διάβα μου τὸ ἀπόκοσμο κι' ὀρμητικὸ σκλαβῶνω
 Γοργόνες φειδοπλόκαμες καὶ λάμιες ἀερικές,
 Κι' ἀμίλητος ὀργιαστής, μαζὶ τους ξεφαντώνω,
 Στῶν μαγικῶν κι' ἀπόκρυφων ὀργίων τὶς νυχτιές.

Ἐγὼ εἶμ' ὁ μαῦρος γίγαντας. Στὴν ὄψι μου τριγύρου
 Ἐπλέξαν ἄυλες καταχνιές στεφάνι θαμπερό.
 Δὲν εἶμαι τὸ τραγυδίσμα κάποιου ἀπαλοῦ ζεφύρου,
 Καὶ τῆς γαλήνης τὴν πνοήν, πνοὴ δὲν ἔχω ἐγώ.

Γ. Μαύτας

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Σὰν τὶ ἀνιστόρητον καιρό,
 Σὰν ποιούς Αἰῶνες
 Στέκει τὸ δένδρο αὐτὸ ξερὸ
 Μέσ' ἔς τοὺς χειμῶνες;

Σὰν τί ἀνεμόβροχα βαριά
 Νὰν τοῦ ἐλυγίσαν
 Τὰ κουρασμένα του κλαδιὰ
 Κι' ἐξεφυλλίσαν;

Τὰ κουρασμέν' ἀπ' τῆς ζωῆς
 Τὸν ἄγριο γῦρο,
 Ποῦ συνεπῆρε μέσ' ἔς τὴ γῆς
 Κάθε τους μῦρο;

Ἀπλώνονται σὰν ἀγκαλιὰ
 Τὰ ξεροκλάδια
 Σὰν νὰ ζητοῦν κάποια φιλιὰ
 Καὶ κάποια χὰδια.

Κι' ὁ Ἥλιος ἀπ' τ' ἀλαργινὰ
 Ρόδα τοὺς στρώνει,
 Μὰ ἢ ζωὴ ποῦ ὀλογογυρᾷ
 Τὰ ξεριζώνει.

Θέλει ἔς τὸ ἄρμα της στολὴ
 Θέλει τραγούδια,
 Πέρνει τοῦ Ἥλιου τὸ φιλιὸ
 Καὶ τὰ λουλούδια,

Καὶ μένουν πάλι τὰ κλαδιὰ
 Μέσ' στὰ σκοτάδια,
 Σὰν νὰ ζητοῦν κάποια φιλιὰ
 Καὶ κάποια χὰδια!....

Λίμυλζα Κούρτελη

Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΜΟΥ

(διηγήματα)

Τὸν εἶχ' ἀπαντήσῃ εἰς τὸ λιμάνι τῆς Ὀδησοῦ. Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μού εἶχεν ἐλκύσει τὴν προσοχὴν μὲ τὸ πρόσωπόν του τὸ δλογεμάτο μὲ μίαν ὄψιν καυκασιανὴν περιγυρισμένην ἀπὸ ὠραίαν γενειάδα. Μ' ἐστενοχωροῦσε τὸν ἔδλεπα σταματισμένον ὠρας ὀλοκλήρους ἐπάνω εἰς τὸν γρανίτην τῆς προκυμαίας μυζῶντα τὸ σφαίρωμα τοῦ μπαστουνοῦ του καὶ τ' ἀμυγδαλωτὰ μάτια του παρατηροῦσαν μὲ θλιψὴν τὸ τρέμουλο νερὸ τοῦ λιμανιοῦ. Δέκα φορές τὴν ἡμέραν ἐπερνοῦσεν ἀπ' ἐμπρὸς μου μὲ τὸ βᾶδιμ' ἀφρόντιδου περιπατητοῦ. Ποιὸς ἦταν; ἐβάλλθηκα νὰ τὸ μάθω κατοπτεῦντάς τον. Κ' ἐκεῖνος ἐπίσης ὡσὰν θέλων νὰ μὲ μυκτηρίσῃ μού ἐνεφανίζετο ὀλοένα συχνότερα ἐπὶ τέλους, ἔμαθα νὰ τὸν ἀναγνωρίζω ἀπὸ τὸ κουστούμι του τῆς μύδας καθαρὸν τὸ μαλακὸ του σὰν καλλιτέχνου καπέλλο τὴν τεμπέλικη περπανησιά του καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ βλέμμα τὸ γεμάτο ἔκφρασιν ἀνίας, τὸ χαλαρόν. Ἡ παρουσία του στὸ λιμάνι ἦτον ἀνεξήγητη ὄλως διόλου μέσα εἰς τὶς σφυρίκτρες τῶν πλοιαρίων καὶ τῶν ἀτμομηχανῶν, τὸ κουδούνισμα τῶν ἀλυσσίδων τὰ ξεφωνητὰ τῶν ἐργατῶν, μέσα εἰς αὐτὴν τὴν κίνησιν τὴν πυρετώδη καὶ ὀρμητικὴν ποῦ σὲ συνεπαίρνει ἀπὸ ὅλες τὶς μεριές ποῦ ἐξαντλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ νεῦρα. Ὅλ' αἱ ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις εἰς τὸ λιμάνι ἦσαν σκλάβοι τῶν γιγαντίων μηχανισμῶν οἱ ὁποῖοι ἀπαιτοῦσαν ἀπ' αὐτοὺς ἀδιάκοπον προσοχὴν καὶ κοπίασμα· ὄλοι ἐκινουνο γύρ' ἀπὸ τὰ βαπόρια καὶ τὰ βαγκόνια φορτῶντες καὶ ἀδειάζοντες αὐτά· ὄλοι ἦσαν πολυφρόντιδοι καὶ κουρασμένοι· ὄλοι ἔτρεχαν ἐδλαστημοῦσαν μέσα εἰς τὸν κουρνιαχτόν· ὄλοι ἔδρωναν... Καὶ εἰς τὴν κίνησιν τῆς δουλειᾶς, ἐπερπατοῦσε ἀργωπὰ τὸ παράδοξον αὐτὸ ὑποκείμενον μὲ μίαν ὄψιν θανάσιμης ἀνίας καὶ ἀδιαφορίας γενικῆς.

Τέλος, τὴν τετάρτην ἡμέραν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου ἐσκόνταψ' ἀπάνω του καὶ ἀπεφάσισα μὲ πᾶσαν θυσίαν νὰ μάθω ποιὸς ἦτον. Ἐγκαθιδρυμένος ἐκεῖ κοντὰ μ' ἕνα καρπούζι καὶ ψωμί ἄρχισα νὰ τρώγω κ' ἐξήτασα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον συλλογιζόμενος τὸν τρόπον τὸν πλέον διακριτικὸν γιὰ ν' ἀρχίσω κουθέντα μαζί του.

Ἦτον ὀρθὸς στηριχμένος σὲ καὶ κᾶσι κάσσεσ τσαγιοῦ· ἐπαρατηροῦσεν ἄσκοπα ὀλοτρόγυρά του παίζοντας μὲ τὸ μπαστοῦνι του φλάουτο. Ἦτον δύσκολον γιὰ μένα τὸν ξυπόλυτον μὲ τὴ χαμαλίκια τοῦ ἐκφορτωτοῦ στὴν ῥάχην καταμαυρισμένος ἀπὸ κάρβουνα νὰ πιάσω κουθέντα μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ντυμένον μὲ τόσην πολυτέλειαν. Ἀλλά, πρὸς μεγάλην μου ἐκπληξιν, παρετήρησα ὅτι δὲν ἤμποροῦσε ν' ἀποσπᾶσῃ τὰ μάτια του ἀπ' ἐπάνω μου καὶ ὅτι τὸ βλέμμα του ἄρχιζε νὰ λαμποβολῇ ἀπὸ ἕνα πύθον κακὸν καὶ ζωώδη. Συνεπέρανα ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς παρατηρήσεώς μου ἐπεινοῦσε καὶ ἀφοῦ ἔρριξα ἕνα ταχὺ βλέμμα πρὸς ὅλα τὰ μέρη τὸν ἐρώτησα σιγὰ σιγὰ:

— Πεινάτε;

Ἐσκήρτησε, ἔδειξε μέσα σ' ἕναν ἀκόρεστον μορφασμὸν καμμιὰ ἐκατοστὴ ἴσως δόντια ἰσχυρὰ καὶ σφιχτὰ κ' ἐκύτταξε κ' ἐκεῖνος, ἀλλὰ μὲ καταφρόνησιν, πρὸς ὅλες τὶς μεριές.

Κανείς δὲν μας ἐπρόσεχε. Ἀκολούθως τοῦ δίνω τὸ μισὸ καρπούζι κ' ἕνα κομμάτι τυρόψωμο. Τ' ἄρπαξε κ' ἔγεινεν ἄφαντος καθίσας σὲ κάποια κιδώτια ἐμπορευμάτων. Κᾶποτε ἀνασηκώνετο τὸ κεφάλι του· τὸ καπέλλο ἀνεστραμμένο πρὸ τὰ πίσω ἔδειχν' ἕνα μέτωπο μελαφὸ καὶ νοτισμένο. Ἡ ὄψις του ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ ἕνα πλατὺ χαμόγελο καὶ μού μισοσφαλοῦσε διαρκῶς ἀπὸ μακρὰ τὰ μάτια χωρὶς νὰ παύῃ στιγμήν νὰ μασσῇ. Τοῦ ἔκαμα σημεῖον νὰ με περιμένη κ' ἐπῆγα ν' ἀγοράσω κρέας· τοῦ τὸ ἔφερα καὶ τοῦ τῶδωσα. Ἐμπῆκα μπροστὰ στὶς κάσσεσ εἰς τρόπον ὡστε ν' ἀποκρῦπτω ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ὅλα τὰ βλέμματα τὸν πτωχόν μου snob. Ἐως ἐδῶ εἶχε καταφάγει ὅλα μὲ τὴν ἀνησυχίαν θηρίου ποῦ ἔχει τὸν φόβον μὴν τοῦ πάρουν τὸ κομμάτι· τὴν ἔφαγε μὲ περισσοτέρην ἡσυχίαν ἀλλὰ τόσο σιγὰ πάλιν καὶ συγχρόνως ἀχόρταγα ὡστε μού ἦτον ἀνυπόφορον νὰ βλέπω περισσότερον τὸ πεινασμένον αὐτὸ δν. Ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτόν.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ πολὺ.

Μού ἀνετίναξε τὸν ὤμον, ἔπειτα μού ἄρπαξε τὸ χέρι, τὸ ἔσφιξε καὶ τὸ ἀνετίναξε μὲ σκληρότητα. Πέντε λεπτὰ δὲν εἶχαν διαρρέουσι καὶ μού διηγεῖτο ἤδη τὴν ἱστορίαν του.

Ὁ Γεωργιανὸς πρίγκηψ Σάρκο Πατατζέ ἦτον ὁ μοναδικὸς υἱὸς πλουσίου ἰδιοκτῆτου τοῦ Κουτάις· ἦτον ὑπάλληλος εἰς ἕνα σταθμὸν Καυκασιανὸν καὶ συγκατοικοῦσε μ' ἕναν ἄλλον. Ὁ συγκατοικὸς του αὐτὸς ἐξηφανίσῃ ἐξαφνα, συναποφέρων τὰ χρήματα καὶ τὰς ἀξίας τοῦ πρίγκηπος Σάρκο ὁ ὁποῖος ἐτέθη εἰς καταδίωξιν του. Μανθάνων κατὰ τύχην ὅτι ὁ σύντροφος εἶχε πάρει ἕνα εἰσιτήριο γιὰ τὸ Βατούμ, ὁ πρίγκηψ Σάρκο ἐπῆγ' ἐκεῖ. Ἀλλὰ στὸ Βατούμ εὐρέθη ὅταν ὁ σύντροφος εἶχε φύγει γιὰ τὴν Ὀδησσόν. Εὐθύς ὁ πρίγκηψ Σάρκο ἐπῆρε τὸ διαβατήριο ἑνὸς κάποιου Βάνο Σθανιτζέ κουρέως καὶ συντρόφου του ἐπίσης τῆς ἴδιας ἡλικίας ἀλλὰ ἄλλης σημασίας — καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ὀδησσόν. Ἐκεῖ διεκέρυξεν εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν κλοπὴν τῆς ὁποίας εἶχε γείνη θῦμα· τοῦ ὑπεσχέθησαν ν' ἀνακαλύψουν τὸν ἔνοχον. Ἐπερίμενεν ἐδῶ καὶ δύο ἐβδομάδες, δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ καὶ εἶχε νὰ φάῃ ἐδῶ καὶ τέσσερεις ἡμέρες.

Ἄκουγα τὴν διήγησίν του ἢ ὁποία ἐφαίνετο εἰλικρινῆς καὶ διεκόπτετο ἀπὸ βλαστήμιες καὶ ἔρκους. Ἐξήτασα προσεκτικὰ τὸν νεανίαν αὐτόν, τὸν ἐπίστευσα καὶ εὐσιλαχνίσθηκα. Ἦτον σχεδὸν παιδί· ἂν καὶ δεκαεννέα χρονῶν διὰ τὴν ἀφέλειάν του ἐφαίνετο ἀκόμη νεώτερος· ὠμιλοῦσε συχνὰ μὲ βαθειὰν ἀγανάκτησιν γιὰ τὴν παλαιάν του φιλίαν πρὸς τὸν συγκατοικόν του λωποδύτην ὁ ὁποῖος τοῦ εἶχεν ἀφαιρέσει τόσα πολύτιμα ἀντικείμενα. Ὁ φοβερὸς πατέρας τοῦ Σάρκο θὰ ἔκοθεν ἀσφαλῶς τὸ λαίμδ τοῦ γιοῦ του ἂν δὲν τὰ ἐπανέυρισκε. Ἐσκεπτόμην ὅτι ἂν δὲν ἤρχετο κανείς εἰς βοήθειαν τοῦ νέου αὐτοῦ θὰ ἀφίνετο νὰ χαθῇ μέσα στὴν πόλιν. Ἐμάθαινα ἀκολούθως ἀπὸ ποίας κακοτυχίας ἐστρατολογεῖτο ἢ

ἀγέλη τῶν ξυπόλυτων κ' ἐξάνοιγα διὰ τὸν πρίγκηπα Σάρκο ὄλας τὰς πιθανότητας τοῦ νὰ ἔμπη εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν τὴν ἀξιοσέβαστην μὲν, ἀλλὰ τὴν ὁποῖαν κανεὶς δὲν σέβεται. Αἰσθάνθηκα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τοῦ φανῶ ἀρωγός. Ὁ μισθός μου ἦτον ἀνεπαρκής γιὰ ἓνα εἰσιτήριο ἕως τὸ Βατοῦμ κ' ἐπῆγα σὲ πολλὰ γραφεῖα νὰ ζητήσω ἓνα εἰσιτήριο δωρεάν γιὰ τὸν Σάρκο· ἀπεδείκνυα μὲ ἐπιμονὴν τὴν ἀνάγκην ἀρωγῆς· μοῦ ἀρνῆθησαν ἐπίσης ἐπιμόνως. Ἐπότερινα στὸν Σάρκο νὰ τὸν συνοδεύσω, νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας γιὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ ἓνα εἰσιτήριο, ἀλλὰ τὸ ἀρνῆθηκε ταραγμένος. Γιατί; Δὲν εἶχε πληρώσει τὸν ἰδιοκτητὴν τῆς πανοίονας ποῦ εἶχε μείνῃ καὶ ὅταν τοῦ ἐζήτησαν τὰ χρήματα ἔδειρε κάποιον μιὰ δυὸ φορές, ἴσως καὶ τρεῖς ἢ τέσσερες...

Τὸ ζήτημα ἐπεριπλέκετο. Ἀπεφάσισα νὰ ἐργάζομαι ἕως ὅτου κερδίσω τ' ἀπαιτούμενα γιὰ τὸ ταξίδι στὸ Βατοῦμ χρήματα· μὰ ἀλλοίμονον! ἦτο φανερόν ὅτι τοῦτο δὲν θὰ συνέβαινε πολλὴ γλίγγρα ἴσως δὲν θὰ συνέβαινε ποτέ, διότι, ὕστερ' ἀπὸ τὴν μακρὴν νηστείαν ὁ Σάρκο αὐτὸς ἔτρωγε γιὰ τρεῖς ἢ περισσοτέρους ἀκόμη.

Εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιδρομῆς πεινασμένων τὸ ἡμεροκάματο στὰ λιμάνια εἶχεν ὑποτιμηθῆ καὶ ἀπὸ τὰ ὑδρόντα καπίκια ποῦ ἔπερνα ἐτρώγαμε οἱ δύο μας τὰ ἐξήντα. Ἐκτὸς τούτου πρὸ τῆς συναντήσεώς μου μὲ τὸν πρίγκηπα, εἶχα ἀποφασίσῃ νὰ πάω στὴν Κριμαία καὶ δὲν ἤθελα νὰ χρονοτριβῶ στὴν Ὀδησσόν· ἐπρότεινα λοιπὸν εἰς τὸν πρίγκηπα Σάρκο νὰ κίνη τὸν δρόμον πεζῆ μαζὶ μου, ὑπὸ τὸν ἐξῆς ὄρον· ἐὰν δὲν τοῦ εὑρισκα ἓνα σύντροφον γιὰ τὴν Τυφλίδα θὰ τὸν συνώδευα ἐγὼ ὁ ἴδιος· ἂν τοῦ εὑρισκα θὰ ἐχωρίζομεθα. Ὁ πρίγκηψ ἔρριψεν ἓνα βλέμμα στὰ φῖνα του μποτίνια στὸ κηπέλλο του, τὸ πανταλόνι του, ἐξεσκόνισε τὴ ζακέτα του, ἐσκέφθη, ἀνεστέναξεν ἐπανειλημμένως καὶ τέλος συγκατένευσε. Καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπῆγαμε πεζῆ ἀπὸ τὴν Ὀδησσόν εἰς τὴν Τιφλίδα.

Ὅταν ἐφθάσαμεν στὴν Χερσῶνα, ἡ γνώμη μου ἦτο σχηματισμένη διὰ τὸ ὑποκείμενον τοῦ συντρόφου μου. Ἦταν μία ὑπαρξὶς ἀφελῆς καὶ ἀγρία πολὺ ὀλίγον ἀνεπτυγμένη, εὐθυμὴ ὅταν ἦτον χορτάτη χωρὶς θάρρος ὅταν ἐπεινοῦσε σὰν ἓνα ζῆλον δυνατὸ καὶ ὄχι κακό. Κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μοῦ ὠμιλοῦσε γιὰ τὸν Καύκασον διὰ τὴν ζωὴν ποῦ ἔπερνοῦσαν οἱ γεωργιανοὶ κτηματῆται γιὰ τὰ παιγνίδια τους καὶ τὰς σχέσεις τους μὲ τοὺς χωρικοὺς. Αἱ διηγῆσεις του ἦσαν ἐνδιαφέρουσαι καὶ δὲν ἐστεροῦντο μίαν κἀποῖαν ἐμορφιά· ἀλλὰ τὸ πρόσωπον τοῦ συντρόφου μου ἐκαὶ μέσα ἐφαίνετο ὑπὸ μίαν πολὺ λίγον κολακευτικὴν γιὰ τὸν ἑαυτό του μορφήν. Νὰ ἓνα δείγμα τῶν διηγῆσεων αὐτῶν.

Ἐνας πλούσιος πρίγκηψ ἔδινε μίαν ἐσπέρην εἰς τοὺς φίλους του· ἐπῆραν κρασί ἔφαγαν ἀφθόνως τὰ φαγιὰ ποῦ προτιμῶνται ἀπὸ τοὺς Γεωργιανούς κ' ἔπειτα ὁ πρίγκηψ ὠδήγησε τοὺς μουσαφιρέους εἰς τὸν σταῦλον. Ἐσέλλωσαν τ' ἄλογα. Ὁ πρίγκηψ ἐπῆδησεν ἐπάνω εἰς τὸ καλ-

λίτερο καὶ ἄρχισε νὰ κἀνη περιστροφὰς εἰς τὸ κἀμπον. Ἦταν ἓνα θερμόαιμον ἄλογο. Οἱ μουσαφιρήδες ἐγκοιμιάζαν τὴν ὠμορφιά του καὶ τὴ γρηγοράδα του. Ὁ πρίγκηψ ξαναφεύγει μὲ τὸ αὐτὸ τοῦ ἀλλῆν μίαν φορὰν, ὅταν ἐξαφνα ἐπιφαίνεται· εἰς τὸν κἀμπον ἓνας χωρικός ἀπάνω σ' ἓν ἄσπρον ἄλογο ποῦ ξεπερνᾷ... ξεπερνᾷ τὸν πρίγκηπα καὶ γελᾷ ἀγέρωχα εἰς βῆρος του. Ὁ πρίγκηψ ἐντροπιάσθηκε ἐνώπιον τῶν ξενιζομένων του. Ἐσοφρώσε φοβερά τὰ φρύδια του ἐκάλεσε μὲ μίαν χειρονομίαν τὸν χωρικὸν καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἐσίμωσε μὲ μιὰ χτυπιὰ τῆς σπάθης τοῦ διεπέρασε τὴν κεφαλὴν, διηύθυνε τὸ ρεβόλβερ του πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ ἀλόγου καὶ τὸ σκότωσε. Ἐπειτα ἐπῆγε ν' ἀνακοινώσῃ εἰς τὰς ἀρχὰς ὅτι εἶχε κἀμει. Τὸν κατεδίκασαν εἰς καταναγκαστικά ἔργα.

Ὁ Σάρκο ἐφαίνετο πῶς ἔκλαιγε τὸν πρίγκηπα. Ἐπεχείρησα νὰ τὸν κἀνω νὰ καταλάβῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶνε ἀξίος συμπαθείας ἀλλὰ μοῦ ἀπεκρίθη μ' ἓναν ἀέρα παραινέτου.

— Ὑπάρχουν ὀλίγοι πρίγκηπες καὶ πολλοὶ χωριάτες. Δὲν πρέπει νὰ καταδικάζετ' ἓνας πρίγκηπας ἐξ αἰτίας ἐνὸς χωριάτη. Τί εἶν' ἓνας χωριάτης; Ἰδοῦ! Καὶ ὁ Σάρκο μοῦ ἔδειξ' ἓνα σῶλο χώματος. — Ποῦ ἓνας πρίγκηπας εἶνε σὰν ἓν' ἀστέρι.

Ἐσυζητούσαμε καὶ δυσηρεστεῖτο. Ὅταν παρεφέρετο ἔδειχνε τὰ δόντια σὰ λύκος καὶ ἡ ὄψις του ἔπερνε μίαν ὀξύτητα. — Σώπαινε, Μάξιμ! Δὲν ξέρεις τὴ ζωὴ τοῦ Καυκάσου μοῦ ἔλεγε δυνατά.

Αἱ ἀποδείξεις μου εἶσαν μάταιαι· ἀπέναντι τῆς ἀπλοϊκότητός του καὶ ὅτι ἐνόμιζα ἐγὼ προφανὲς τοῦ ἐφαίνετο γελοῖον.

Ἡ λογικὴ μου δὲν ἐπιρρέαζε διόλου τὸ μυαλό του καὶ ὅταν μὲ πολὺν κόπον κατώρθωνα νὰ τὸν κἀνω ν' μ' ἐννοήσῃ μὲ ἀποδείξεις διαφανεῖς καὶ μὲ τὴν ὑπερτέραν ἀκρίβειαν τῶν ἰδεῶν μου, δὲν ἐπέθετο καὶ μοῦ ἔλεγε:

— Πῆγαινε κάτσε λίγον καιρὸ στὸν Καύκασο. Θὰ ἴδῃς ὅτι δὲ σοῦ λέω ψέματα. Ὅλος ὁ κόσμος ἔτσι κἀνει, εἶνε δίκαιον λοιπὸν. Γιατί πιστεύεις τὸν ἑαυτὸν σου σὺ, ὁ ὁποῖος εἶσαι μόνος ποῦ λέει: «Δὲν εἶνε ἀλήθεια», ἐφόσον ὑπάρχουν χιλιάδες ἄνθρωποι ποῦ λένε: «Εἶνε ἀλήθεια»;

Τότε, ἐσιωποῦσα, ἐννοῶν ὅτι ἔπρεπε νὰ τοῦ ἀντιτάσω ὄχι λόγους ἀλλὰ γεγονότα διότι ἦτον ἓνας ἄνθρωπος ποῦ ἐπίστευε πῶς ἡ ζωὴ εἰς τὴν παρούσαν τῆς μορφήν ἦτον ἀληθὴς καὶ κανονικὴ.

Ἐσιωποῦσα κ' αὐτὸς ἐθριάμβευε, τόσῃν εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὴν τελείαν του γνώσιν τῆς ζωῆς καὶ ἡ σιωπὴ μου τοῦ ἐπέτρεπε νὰ μεγαλοποιῆ τὰς διηγῆσεις του τῆς Καυκασιανῆς ζωῆς, γεμάτης ἀπὸ ἀγρίαν εὐμορφιά θερμότητα καὶ πρωτοτυπίαν.

Αἱ διηγῆσεις του μ' ἐνδιέφεραν καὶ μὲ εἴλκυαν καὶ συγχρόνως κ' ἐξήγειραν διαρκῶς μὲ τὴν σκηνρότητά τους τὴν δουλικότητα πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δύναμιν μὲ τὴν ἀπουσίαν ἀπὸ μέσα τους παντὸς ὅτι καλεῖται ἠθικὴ ὑποχρεωτικὴ γιὰ καθένα. Μοῦ συνέβη μιὰ φορὰ νὰ ἐρωτήσω τὸν Σάρκο ἂν ἐγνώριζε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

— Βέβαια! ἀπεκρίθη σηκώνοντας τοὺς ὄμους. Ἀλλὰ ὅταν τὸν ἐρώτησα τὰ καθέκαστα, εὐρέθη ὅτι δὲν ἤξευρε παρὰ μόνον τοῦτο: « Ἰπῆρξεν

ένας κάποιος Ἰησοῦς ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐξεγερθῆ ἑναντίον τῶν Ἰουδαϊκῶν νόμων καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τῶν ἐσταύρωσαν γι' αὐτό. Ἀλλὰ ἦταν θεὸς καὶ δὲν ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἀνελήφθη στὸς οὐρανοὺς κ' ἔδωκε στὸς ἀνθρώπους ἄλλους νόμους. »

Ποιούς; ἐρώτησα

Ὁ Σάρκο με παρητήρησε με μίαν εἰρωνικὴν ἐκπληξιν καὶ εἶπε:

Εἶσαι Χριστιανός; Καλὰ καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο. Ἐπὶ τῆς γῆς σχεδὸν ὅλοι εἶνε Χριστιανοί. Μὰ γιατί με ρωτᾷς; Βλέπεις πῶς κάνει ὅλος ὁ κόσμος Νά, ὁ νόμος τοῦ Χριστοῦ!

Παρεσύρθη ἐξ ἀφορμῆς τούτου ἄρχισα νὰ τοῦ διηγούμαι τὴν ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ. Ἄκουσε, εἰς τὴν ἀρχὴν, με προσοχὴν ἔπειτα λίγο λίγο διεκκόπη καὶ στὸ τέλος ἄρχισε νὰ χασμάται.

Βλέπων ὅτι ἡ καρδιά του δὲ με ἄκουγε ἀπευθύνθη ἐκ νέου στὸ πνεῦμα του. Τοῦ ὠμίλησα διὰ τὰς ὠφελείας ποῦ ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ καρπωθῆ ἀπὸ τὴν ἀλληλαγάπην τὴν γινώσιν τὴν δικαιοσύνην, τοῦ ὠμίλησα γιὰ ὠφελείας καὶ μόνον γιὰ ὠφελείας.

Ἐκεῖνος ποῦ εἶνε δυνατὸς κάμνει μόνος του τὸν νόμον. Δὲν χρειάζεται κανεὶς γιὰ νὰ του τὸν μάθη τυφλὸς ἀκόμη θὰ βρῆ τὸ δικό του δρόμο! μοῦ ἀπήντησε με νωχέλειαν ὁ πρίγκηψ Σάρκο.

Ἦξευρε νὰ μένη πιστὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του τοῦτο προκαλοῦσε τὸν σεβασμὸν μου.

Ἀλλὰ ἦτον ἄγριος, σκληρὸς καὶ αἰσθανόμουν κάποτε ὅτι ἕνας σπινθηρισμὸς μίσους ἀναθεν ἐντὸς μου ἑναντίον του.

Δὲν ἔχασα ὅμως τὴν ἐλπίδα νὰ βρῶ ἕνα σημεῖον συναφείας μεταξὺ τῶν δύο μας, ἕνα ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θὰ ἔμπορούσαμε νὰ συναντηθῶμεν καὶ νὰ καταλάβῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

Ἄρχισα νὰ τοῦ ὀμιλῶ ἀπλοῦστερα, ἐπεχείρησα με ὅλας τὰς δυνάμεις μου τὸν συμπλησιασμὸν μας. Παρητήρησε τὰς προσπάθειάς μου καὶ συμπεραίνων ἐκ τούτου ὅτι ἀνεγνώριζα τὴν ὑπεροχὴν του, ἔλαβεν ἕναν τόνον ὁλοῦν ἄλαξονικώτερον ἀπέναντί μου. Ὑπέφερα βλέπων κάθε συλλογισμὸν μου νὰ θραδαλιζέται καὶ νὰ θρυμματίζεται ἐπάνω στὸ τεῖχος τὸ λίθινον τῆς ἀντιλήψεως ποῦ εἶχε διὰ τὴν ζωὴν.

Εἶχαμε περάσει τὰ Περικόπ κ' ἐπλησιάζαμε τὰ βουνὰ τῆς Κριμαίας. Ἀπὸ δύο ἡμέρας ἤδη τὰ ἐβλέπαμε στὸν ὁρίζοντα.

Ἦσαν γαλάζια κ' ἔμοιαζαν ἐλαφροὺς ὀμίλους συννέφων. Τὰ ἐθαύμαζα ἀπὸ μακρὰ καὶ ὠνευρούμουν τὰς Κριμαϊκάς ἀκτὰς

Ἀλλὰ ὁ πρίγκηψ ἐτραγουδοῦσε γεωργιανὰ τραγούδια καὶ ἦτον σκυθρωπός. Εἶχαμε δαπανήσει ὅλα μας τὰ χρήματα καὶ δὲν ἐπαρουσιάζετο περίστασις γιὰ νὰ ἔμπορέσουμε νὰ δουλέψουμε πουθενά. Ἐσπεύδαμεν πρὸς τὴν Θεοδοκίαν ὅπου εἶχαν ἀρχίσει δουλειῆς διὰ τὴν κατασκευὴν λιμανιοῦ.

Ὁ πρίγκηψ μοῦ ἔλεγε ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ ἠργάζετο καὶ ὅτι με τὰ χρήματα ποῦ θὰ κερδίσαμε θὰ πηγαίναμ' ἔως τὸ Βατούμ. Στὸ Βατούμ, εἶχε πολλοὺς πολλοὺς καὶ θὰ μοῦ εὔρισκ' εὐκόλα μίαν θέσιν πορτιέρη ἢ φύλακος. Μοῦ ἐχτυποῦσε τὸν ὦμον, με προστάτευ-

τικὸν τρόπον καὶ μοῦ ἔλεγε ἀφίνοντας νὰ κροτῆ ἡ γλῶσσα του:

Θὰ περάσης μιὰ ζωὴ! ὦ! ὦ! Θὰ πιῆς κρασί ὅσο θελήσης. Θὰ φᾶς ἄρνι, ὅσο μπορέσης. Θὰ παντρευθῆς με κάμμιὰ Γιωργιάνα μιὰ χοντρή Γιωργιάνα. τσέ, τσέ, τσέ! Θὰ σοῦ κάμη νόστιμα φαγιὰ θὰ σοῦ δώσῃ παιδιὰ πολλὰ παιδιὰ τσέ, τσέ!

Αὐτὰ τὰ «τσέ, τσέ» μ' ἐξάφνιζαν εἰς τὴν ἀρχὴν, ἔπειτα ἄρχισαν νὰ μ' ἐρεθίζουν καὶ τέλος μ' ἔθεσαν σὲ μίαν κατάστασιν μανιώδη καὶ θλιβεράν. Στὴ Ρωσσίαν, μ' αὐτὸν τὸν ἦχον καλοῦν τὰ γουρούνια: στὸν Κάυκασον ἐκφράζει τὸν θαυμασμὸν, τὴν ἀνάμνησιν, τὴν εὐχαρίστησιν ἢ τὴν λύπην.

Τοῦ Σάρκο ἦτον πολὺ μεταχειρισμένο τὸ κομψὸ του κοστοῦμι καὶ τὰ παπούτσια του ἦσαν ἀνοιχτὰ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά. Εἶχαμε πωλήσει τὸ καπέλλο καὶ τὸ μπαστούνι: στὴ Χερσῶνα. Τὸ καπέλλο εἶχεν ἀντικατασταθῆ μ' ἕνα παλιὸ κασκέτο ὑπαλλήλου τοῦ λιμανιοῦ.

Ὅταν τὸ ἐπρωτόβαλεν εἰς τὸ κεφάλι του μ' ἐρώτησε γιὰ πρώτη φορά:

Μοῦ πάει; Εἶνε καλό;

(Συνέχεια)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΓΚΟΡΚΥ

μετ. Α. Γ. Κ.

Η ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ἀποδόματα.

Γιὰ ἕνα σοφὸν βιβλίον. Δὲν ἀποτελοῦμεν μέρος τῶν σκεπτομένων ποῦ δὲν ἔχουν σκέψεις παρὰ περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ βιβλία, ὑπὸ τὴν ὄθησιν τῶν βιβλίων — ἔχομεν τὴν συνήθειαν νὰ σκεπτόμεθα εἰς τὸ ὑπαιθρον, βαδίζοντες, σκιρτῶντες, ἀναρριχώμενοι, χορεύοντες προθυμώτατα εἰτ' ἐπάνω στὰ βουνὰ τὰ ἐρημικὰ, εἴτε σιμὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκεῖ κάτω ποῦ καὶ οἱ δρόμοι ἀκόμη εἶνε προβληματικοί. Τὸ πρῶτον ἀπ' ὅλα ποῦ ζητοῦμεν διὰ νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς ἀξίας ἑνὸς βιβλίου, ἑνὸς ἀνθρώπου, ἑνὸς μουσικοῦ τεμαχίου, εἶνε τὸ νὰ γνωρίζωμεν ἂν μᾶς κάμνη νὰ κινούμεθα, ἢ καλλίτερον ἀκόμη νὰ χορεύωμεν. Ἀναγινώσκωμεν σπανίως, δὲν διαβάζωμεν περισσότερο κακά — ὦ πόσον γλίγωρα μαντεύομεν με ποῖον τρόπον ἕνας συγγραφεὺς ἔφθασεν εἰς τὰς ιδέας του, ἔαν ἐκάθισεν ἐμπρὸς εἰς τὸ μελανοδοχεῖον του με τὴν κοιλιὰ φουσκωμένην, κεκλιμένος ἐπάνω εἰς τὸ χαρτί του, ὦ! πόσον γλίγωρα λυτρωνόμεθα ἀπὸ τὸ βιβλίον του. Τὰ γινωμένα ἐντερᾶκια φαίνονται, ἔμπορεῖ ἄλλως τε νὰ βάλῃ κανεὶς τὸ χέρι του στὴ φωτιά ὅπως πάλιν μαντεύε-

ται ἡ ἀτμοσφαῖρα κλειστοῦ δωματίου, τὸ ταβάνι τοῦ δωματίου, ἡ στενοτης τοῦ δωματίου — τοιαῦται ἦσαν περίπου αἱ σκέψεις μου ὅταν κλείων ἓνα γενναῖον σοφὸν βιβλίον, ἤμουν εὐγνώμων, πολὺ εὐγνώμων, ἀλλὰ καὶ ἀνακουφισμένος. Εἰς τὸ βιβλίον ἐνὸς σοφοῦ ὑπάρχει πάντοτε κάτι τί στενοχωρον ποῦ μᾶς στενοχωρεῖ: ὁ «εἰδικὸς» διαβεβαιώνει ἐκεῖ εἰς μίαν ἄκρην κάθε τόσο τὸν ἑαυτὸν του διὰ τὸν ζῆλον του, τὴν σοβαροτητά του, τὸν θυμὸν του, τὴν οἰσίν του, διότι κάθετα εἰς μίαν γωνίαν νὰ ὑφάνῃ σὰν τὴν ἀράχνην τὸν ἰστόν του, διὰ τὴν καμποῦραν του, — κάθε εἰδικὸς ἔχει τὴν καμποῦραν του. Ἐνα σοφὸν βιβλίον καθρεπτίζει πάντοτε καὶ μίαν ψυχὴν ποῦ καμπουριάζει: κάθε ἐπάγγελμα ἐξαναγκάζει ἓναν ἄνθρωπον νὰ καμπουριάξῃ. Ἄς ἐπανίδη κανεὶς ἐκείνους μὲ τοὺς ὁποίους νέος ὑπῆρξε φίλος ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἐπιστήμης των — ἀλλοίμωνον· τὸ ἀντίθετον ἔλαβε χώραν: ἡ ἐπιστήμη ἔκτοτε καὶ γιὰ πάντα τοὺς κατέκτησε. Συμμαζεμένους εἰς μίαν γωνίαν, ἀξιοκαταφρονήτους, χωρὶς ἐλευθερίαν, στερνημένους ἰσορροπίας, ἀδυνατισμένους καὶ γωνιάδεις παντοῦ, ἔκτος μόνον εἰς ἓνα σημεῖον ὅπου εἶνε κατ' ἐξοχὴν στρογγυλοὶ, συγκινεῖται κανεὶς καὶ σιωπᾷ ὅταν τοὺς ἐπανευρίσκει. Κάθε ἐπάγγελμα ἐὰν παραδεχθῶμεν ἀκόμη ὅτι εἶνε χρυσαφένιο, ἔχει ὑπεράνω του ἓναν οὐρανὸν μολύβδιον, ποῦ στενοχωρεῖ τὴν ψυχὴν, ποῦ τὴν πιέζει ἐωσούτου νὰ τὴν συνθλίψῃ καὶ τὴν καμπουριάσῃ ἀλλόκοτα. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ὑποκείμενον εἰς ἀλλαγὴν. Ἄς μὴ φαντάζεται πρὸ πάντων κανεὶς ὅτι εἶνε δυνατόν ν' ἀποφύγῃ τὴν παραμόρφωσιν μὲ οἰονδήποτε παιδαγωγικὸν τέχνασμα. Κάθε εἶδος μαστορίας πληρῶνεται ἀκριβὰ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν, ὅπου τὸ πᾶν ἴσως πληρῶνεται ἀκριβὰ. Ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος τοῦ κλάδου εἰς ἀντάλλαγμα τῆς θυσίας ποῦ κάμνει εἰς τὸν κλάδον του. Ἄλλὰ θέλετε νὰλλάξῃ τὸ πρᾶγμα θέλετε νὰ πληρῶνετε ὀλιγώτερον ἀκριβὰ, θέλετε νὰ εἶνε εὐκολώτερον τοῦτο — δὲν εἶν' ἔτσι κύριοι σύγχρονοί μου; Ἔλοιπόν! Ἐμπρός! Ἄλλ' ὅμως ἀκολουθῶς θὰ ἔχετε ἄλλο πρᾶγμα, ἀντὶ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τοῦ μᾶστορη θὰ ἔχετε τὸν φιλόλογον τὸν ἱκανὸν κ' ἐμβριθῆ φιλόλογον, ὁ ὁποῖος πράγματι δὲν ἔχει καμποῦραν, ἀν δὲν λογαριάσῃ ἐκείνην ποῦ κάμνει ἐνώπιόν σας σὰν γκαρσόνι μαγαζιοῦ μὲ πνεῦμα καὶ ὡς ἐκπροσωπῶν τοὺς ἀνεπτυγμένους — ὁ φιλόλογος, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ βάθος δὲν εἶνε τίποτε, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἀντιπροσωπεύει σχεδὸν τὰ πάντα, ὁ ὁποῖος παίζει καὶ ἀντικαθιστᾷ τὸν εἰδήμονα, ὁ ὁποῖος ἐν πάσῃ ταπεινότητι πασχίζει νὰ πληρῶνεται, νὰ εἶνε σεβαστὸς καὶ νὰ φημίζεται εἰς τὴν θέσιν του. Ὅχι σοφοί μου φίλοι! Σὰς εὐλογῶ, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν καμποῦραν σας. Καὶ ἀκόμη διότι περιφρονεῖτε μαζί μου, τοὺς φιλόλογους καὶ τοὺς παρασίτους τῆς ἀναπτύξεως. Καὶ διότι δὲν ἤξεύρετε νὰ παζαρεύετε τὸ πνεύ-

μα σας. Καὶ διότι δὲν ἔχετε παρὰ γνώμης ποῦ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἐκφρασθοῦν μὲ χρηματικὴν ἀξίαν. Καὶ διότι δὲν ἀντιπροσωπεύετε ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἶσθε. Διότι δὲν ἔχετε ἄλλην ἐπιθυμίαν ἀπὸ τὸ νὰ γίνετε μαστοροὶ (maîtres) εἰς τὸ ἐπάγγελμα σας, σεβόμενοι κάθε εἰδικότητα καὶ κάθε ἐξοχότητα, καὶ ἀποστρεφόμενοι πᾶν ὅτι εἶνε ἐπιφάνεια, ἡμιαλήθεια, ψευδὴς λάμψις, virtuosité, δημαγωγικοὶ τρόποι καὶ τρόποι κωμῶδων in litteris et in artibus, ἀποστρεφόμενοι κάθε τί τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ παρίσταται ἐνώπιόν σας μὲ μίαν ἀπόλυτην χρηστότητα εἰς τὴν παρασκευὴν του καὶ εἰς τὰ μέσα του. (Ἡ μεγαλοφυΐα αὐτὴ δὲν βοηθεῖ σχεδὸν διὰ τὸ πέρασμα κενῶν τέτοιων ἀν καὶ τὰ κάμνη νὰ λησμονοῦνται μὲ μίαν ἱκανὴν ἀπατηλότητα: τοῦτο ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐννοήσῃ ὅταν παρατηρήσῃ ἀπὸ κοντὰ τοὺς ζωγράφους μας καὶ τοὺς μουσικούς μας τοὺς περισσότερον προικισμένους — γνωρίζουν ὅλοι, σχεδὸν ἀνεξαιρέτως μὲ τὴν ἱκανὴν εὕρεσιν τρόπων καὶ συνέργων ἀκόμη καὶ ἀρχῶν νὰ δίδουν τεχνητὰ καὶ ἀκαίρως τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς τῆς χρηστότητος, τῆς στερεότητος ταύτης τῆς ἀναπτύξεως καὶ σχολῆς χωρὶς νὰ ἐπιτυγχάνουν — εἶνε ἡ ἀλήθεια — νὰ ἀπατήσουν τὸν ἑαυτὸν τους, χωρὶς νὰ ἐπιβάλουν τελειωτικὴν σιωπὴν εἰς τὴν κακὴν συνειδήσιν των. Διότι — τὸ ἤξεύρετε τάχα; — ὅλοι οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς σήμερον εἶνε κακῆς συνειδήσεως...

ΟΛΙΓΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Β'.

Ἡ κοινὴ αὕτη διδασκαλία ἐφάνη κατὰ πρῶτον παράδοξος, καί, τὸ πάντων χεῖριστον, ἀντεθνικὴ, διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀπεδοκίμασαν αὐτήν· ἐπειδὴ δ' ὅμως οὐδεὶς ἠδυνήθη ν' ἀνασκευάσῃ αὐτήν, ἐγένετο δὲ κατὰ μικρὸν δῆλον ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα, ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο, ἦσαν ἐπιστημονικῶς ἀκαταγώνιστα, ἐγένετο κατὰ μικρὸν ἀποδεκτὴ ὑπὸ πάντων τῶν λόγου τινὸς ἀξίῳ λογίων ἡμεδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν.

Ὅπως ἀνωμολογήθη ὡς θεμελιώδης ἀρχή, ὅτι οὐχὶ πᾶν ὅ,τι τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης φαίνεται ὅπωςδήποτε ὅμοιον πρὸς ἀρχαῖον Αἰολικὸν ἢ Δωρικὸν, ὀφείλει καὶ νὰ θεωρῆται ἀπλῶς ὅτι κατάγεται ἐξ αὐτοῦ καὶ ταυτίζεται πρὸς αὐτό, ἀλλ' ὅτι ἀνάγκη νὰ συνεξετάζηται, ἀν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος νέον φαινόμενον ἀποδεικνύηται διὰ τῶν γλωσσικῶν μνημείων

τῶν μεταγενεστέρων καὶ μεσαιωνικῶν χρόνων ἀνερχόμενον μέχρι τῶν ἀρχαίων διαλέκτων καὶ σφισόμενον παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ ἐν ἀδιακόπῃ χρήσει· εἰ δὲ μή, ἀνάγκη τότε νὰ ἐρωτᾶται μὴ τὰ φαινόμενα ταῦτα μόνον ἐξωτερικῶς, τυχαίως εἶναι ὅμοια, τοῦ νεωτέρου ἐξ αὐτῆς τῆς μεσαιωνικῆς ἢ νέας γλώσσης κατὰ γλωσσικούς νόμους παραχθέντος καὶ κατ' αὐτοὺς ἐρμηνευομένου φυσικώτατα καὶ πιθανώτατα.

Μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἐφαίνετο ὅτι ἡ περὶ τὴν νέαν ἡμῶν γλῶσσαν ἔρευνα καθαρισθεῖσα τῶν παλαιῶν πλανῶν εἰσῆρχετο ἄνευ προκαταλήψεων πλησίον εἰς βεβαίως ὁδοὺς καὶ ἤρχιζεν ἡ ἀνέγερσις τοῦ μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως αὐτῆς, ὅτε νέα ἀνέκυψε πλάνη, ἱκανὴ νὰ ματαιώσῃ πᾶσαν ἱστορικὴν ἔρευναν τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας ἡμῶν γλώσσης. Ἄφου δηλ. ἀπεδείχθη ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρχαίαν τὴν Κοινήν, διὰ τῆς μεσαιωνικῆς, ὅτι ταύτης ἡμῖν διεσώθησαν πολλὰ τεκμήρια ἐν τοῖς μεσαιωνικοῖς γραπτοῖς μνημείοις καὶ δὴ ὅτε ἀναγκαίως ἔχει, ἵνα κατὰ τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν συνάπτωμεν τὰ τῆς νέας γλώσσης οὐ μόνον πρὸς τὰ τῆς ἀρχαίας ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῆς μεσαιωνικῆς, ἐγένετο ἀνάγκη συνῶδ᾽ αὐτῇ Ἀττικίζουσα φύσει τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσης νὰ φιλοκρινηθῶσι καὶ διακριθῶσι τὰ ἐν αὐτῇ παλαιότερα, Ἀττικὰ ἢ Κοινὰ, στοιχεῖα ἀπὸ τῶν συγχρόνων τότε προέβη εἰς τὸ μέσον δ κ. Ἰω. Ψυχάρης διατεινόμενος ὅτι οὐδὲν ἔχομεν ἡμεῖς νῦν κριτήριον, δι' οὗ νὰ κατορθώσωμεν τὸν χωρισμὸν τοῦτον τῶν λογικωτέρων στοιχείων ἀπὸ τῶν τότε λαϊκωτέρων, ὅτι δὲ τὰ λεγόμενα ἀρχαῖα στοιχεῖα παρατηροῦνται ἀληθῶς ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἡμῶν γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν μόνῃ ταύτῃ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῇ μεσαιωνικῇ, ἐν ἣ ταῦτα ἠδύναντο κάλλιστα νὰ εἶναι σύγχρονα καὶ λαϊκὰ. Στερούμενοι δὲ τοιοῦτου κριτηρίου, ἵνα χωρίσωμεν τὰ διάφορα, λόγια καὶ λαϊκὰ, στοιχεῖα τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσης, ὀφείλομεν, διατείνεται νὰ παραλαμβάνωμεν πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ ἐν αὐτοῖς ἀπαντῶντα καὶ στατιστικῶς καταγράφοντες αὐτὰ πειραθῶμεν νὰ καταρτίσωμεν τὴν ἐπιστημονικὴν γραμματικὴν τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γλώσσης.

Κατὰ τῆς ἀνεπιστήμονος ταύτης θεωρίας, τῆς στηριζομένης ἐπὶ παντελοῦς ἀγνοίας τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς μεσαιωνικῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, ἐνόμισεν ὁ ὑποφαινόμενος καθήκον αὐτοῦ ν' ἀντεπεξέλθῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς κοινῆς ταύτης θεωρίας ἰδρυτὴς μετὰ μεγίστης ἐπιμονῆς ὑπεστήριξε τὰς γνώμας αὐτοῦ ταύτας, ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε μακρὸς, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμος, ἐπειδὴ ἐγένετο αἰτία, ἵνα διατυπωθῶσι μὲν ῥητῶς οἱ νόμοι καὶ αἱ μέθοδοι, δι' ὧν ὀφείλομεν νὰ φιλοκρινώμεν τὰ λογικώτερα καὶ λαϊκώτερα στοιχεῖα ἐν τοῖς παλαιότεροις γλωσσικοῖς μνημείοις, νὰ ὀρισθῇ δὲ σαφῶς καὶ καθαρῶς ὁ σκοπὸς τῶν μελετῶν ἡμῶν.

Σήμερον οὐδεὶς ἐχέφρων ἀμφιβάλλει ὅτι σχεδὸν πάντα τὰ γραπτὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλ. γλώσσης ἀπὸ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς εἶναι συντεταγμένα ἐν γλώσσῃ κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἀναμίκτῃ ἐξ ἀρχαίων καὶ νεωτέρων στοιχείων, ὅτι δὲ καὶ ὀφείλομεν καὶ δυνάμεθα νὰ χωρίζωμεν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων, διότι μόνον τὰ ἐκάστοτε παρὰ τῷ λαῷ ἐν χρήσει μαρτυροῦσι περὶ τῆς σὺν τῷ χρόνῳ γινομένης ἐξελί-

ξεως τῆς Ἑλλ. γλώσσης, οὐχὶ δὲ ὅσα ἐκ τῶν ἀρχαίων βιβλίων οἱ λόγιοι συγγραφεῖς ἤντιλον καὶ μετεχειρίζοντο.

Παράλλῃως πρὸς τὰς ἐργασίας ταύτας ἐχώρησαν αἱ περὶ τὴν μεσαιωνικὴν γραμματολογίαν μελέται τοῦ καθηγητοῦ κ. Krumbacher, ὅστις ἐμελέτησε μὲν οὗτος καὶ ἐξέθηκε κατ' ἐπιστημονικὴν μέθοδον τὰ κατὰ τοὺς μεσαιωνικούς συγγραφεῖς ἡμῶν, ἀλλ' ἀπειρότερος ὢν τῆς νεωτέρας γλώσσης περιώριστη κατὰ μικρὸν ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν μεσαιωνικῶν συγγραφέων. Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον Περιοδικὸν ὀρθῶς ὀνόμασε **Βυζαντιακόν**, ὅπως καὶ οἱ Ῥώσοι τὸ ἑαυτῶν. Ἀμφότερα τὰ περιοδικὰ ταῦτα περιέχουσι πλεῖστα χρήσιμα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν, ὀλίγα δὲ σχετικῶς εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν. Περὶ τὴν ἀκριβεστέραν γνώσιν τῆς μεταγενεστέρης ἢ κοινῆς ἠσχολήθησαν ἐπιμελῶς καὶ ἄλλοι λόγιοι, ὧν προσεξάρχουσιν οἱ κκ. A. Thumb, W. Schulze, P. Kretschmer, Deissmann, F. Blass καὶ ἄλλοι. Περὶ δὲ τῆς νεωτέρας ἑλλ. ἐφρόντισεν ὁ τε ἐν Κων)πόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος καὶ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Κοραθῆς, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ ἡ γλωσσικὴ ἐν Ἀθήναις Ἑταιρεία, ὁ ὑποφαινόμενος καὶ ἄλλοι τινὲς λόγιοι ἐκδόντες πραγματείας περὶ αὐτῆς ἢ γλωσσάρια τῆς φώρας αὐτῶν. Ἄτυχως ἡ ἑλλ. κυβέρνησις στερεῖται ἀληθῶς μὲν πόρων, ἵνα ὑποστηρίξῃ προσηκόντως τὰς μελέτας ταύτας δημοσεύουσα τὰ πονήματα ὅσα ὑπὸ τῆς Γλωσσικῆς ἐν Ἀθήναις Ἑταιρείας κρίνονται ἄξια καὶ ἰδρύουσα ἔδραν ἰδίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πρὸς διδασκαλίαν καὶ καλλιέργειαν τῆς νέας γλώσσης· δὲν αἰσθάνεται δ' ὅμως, ὡς φαίνεται καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς καλλιέργειας ταύτης· ἐντεῦθεν καὶ περὶ ταύτην μελέται τῶν νεωτέρων ἑλλ. καρμινεβατοῦσιν, ὡς μὴ ὄφειλον, καὶ δὴ οὔτε γραμματικὴ τῆς νεωτέρας γλώσσης οὔτε λεξικὸν συνεγράφη μέχρι τοῦδε, οὐδ' ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συνταχθῶσι ταχέως, ἀφου καὶ ἡ ἐξετάσις τῶν γλωσσικῶν μνημείων ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων μέχρι σήμερον μένει ἐν πολλοῖς ἡμιτελῆς καὶ τὰ σημερινὰ ἰδιώματα ἀπὸ Καυκάσου, Εὐφράτου καὶ Κύπρου μέχρι Ἰταλίας, Μακεδονίας καὶ Θράκης ἐκτενόμενα μεγάλως ποικίλλουσιν ὡς πρὸς τοὺς φθόγγους, τοὺς τύπους, τὰς λέξεις, τὰς συντάξεις καὶ τὰς σημασίας. Πρόσθετες ὅτι οὔτε ἀκριβῆς ἐπιστημονικὴ διαίρεσις πάντων τούτων τῶν ἰδιωμάτων εἰς διάφορα συστήματα κατορθώθη μέχρι τοῦδε, οὔτε ἡ σχέσις ἐνὸς ἐκάστου πρὸς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καθωρίσθη. Καὶ ὅμως ἔρχονται εἰς φῶς καθ' ἐκάστην πολυάριθμα γλωσσικὰ μνημεῖα ἀπὸ τῶν δοκίμων καὶ μεταγενεστέρων χρόνων κτλ. ὅλον αἱ μεταγενέστεραι ἐπιγραφαί, οἱ ἀπειράριθμοι πάπυροι καὶ ἄλλα πάμπολλα τῶν μεσαιωνικῶν καὶ νεωτέρων χρόνων ποικιλώτατα ποιήματα.

Καὶ πρὸς τούτοις πλουσιωτάτῃ ἐν τῇ προφορικῇ λόγῃ τῶν κατὰ τόπους Ἑλλήνων διεσώθη ἡ τῆς γλώσσης παράδοσις (δυσκόλως δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ ἀρχαίας τινὰς λέξεως ὅτι αὕτη ὄντως ἀπώλετο ἀληθῶς οὕτως ὥστε ὀυδαμοῦ σώζεται· νῦν). Ἀμφότεραι ἄρα αὐταὶ αἱ παραδόσεις, ἢ τε γραπτὴ καὶ ἢ προφορικὴ καταλλήλως συλλεγόμεναι καὶ προσηκόντως μελετώμεναι· δύναται νὰ παράσχουσιν ἡμῖν τὴν ὕλην πρὸς

καταρτισμὸν τῆς ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ λεξικοῦ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας Ἑλλην. καὶ μετὰ ταῦτα εἰς σύνταξιν τῆς ἱστορίας τῆς ὕλης ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι θέλουσι ποτε ἐπιτευχθῆναι, δὲν θέλω δ' ὅμως νὰ παρασιωπήσω, ὅτι ὡς βάλουσι τὰ παρ' ἡμῖν, φοβοῦμαι μὴ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τοῖς παισὶ καταλίπωμεν.

Γ. Ν. Χατζιδάκις

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΗΡΥΞΕΩΣ

Ὅταν προσβάλλεται τὸ δίκαιον καὶ τίκεται ἐκ τῆς προσβολῆς ταύτης τὸ ἀδίκημα, ἡ πολιτεία ἢ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ὑπερτάτην ἰδέαν τῆς δικαιοσύνης, καθῆκον ἔχει διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀδικήσαντος, ν' ἀποκρούσῃ τὸ γινόμενον ἀδίκημα, καὶ ν' ἀνορθώσῃ τὰ προσβληθέντα δικαιώματα. Διὰ τῶν διατάξεων δὲ τοῦ θετικοῦ δικαίου, διαγράφονται τὰ ὅρια τῆς προσβολῆς ταύτης τοῦ δικαίου, καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐπιβλητέας τῷ ἀδικήματι ποινῆς. Ὅθεν ὅπως μὴ ἐπέρχεται σύγχυσις καὶ ἄρσις τῆς ἐνόμου τάξεως, πρέπει πρὸ παντός αὐτῆ αὐτῆ ἢ πολιτεία, νὰ ἐφαρμόζῃ κατὰ γραμμα. τὰς διατάξεις ταύτας τοῦ θετικοῦ δικαίου, καὶ νὰ μὴ ἐκτρέπεται τούτων οὐδ' ἐπιλάχιστον.

Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει, ἐν τῷ καὶ παρ' ἡμῖν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαχθέντι θεσμῷ περὶ ἐπικηρύξεως χρηματικῆς ἀμοιβῆς πρὸς σύλληψιν ἢ ἐξόντωσιν ὠρισμένων ληστῶν. Ἡ πολιτεία παρορῶσα ρητὰς τοῦ Συντάγματος διατάξεις δὲν ὤκνησε δι' ἐπανειλημμένων ἄλλων διατάξεων, νὰ ἀναγνωρίσῃ, καὶ ἐπιβάλλῃ τὸν θεσμὸν τούτων.

Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους ὑπῆρχε πολλαχού τῆς Εὐρώπης τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς ἐπικηρύξεως, τῆς ἐπισήμου δηλονότι προκηρύξεως ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀμοιβῆς εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε συλλάβῃ ἢ θανατώσῃ ἔνοχον ἀδικήματος διασαλεύοντος τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐπεβάλλετο κατὰ τοὺς ζοφεροὺς ἐκείνους χρόνους, καθ' οὓς αἱ ληστεῖαι, αἱ δολοφονίαι καὶ τὰ παρομοια ἀδικήματα ἐπλεόναζον, ἡ πολιτεία δὲ δὲν εἶχε τὴν προσήκουσαν δύναμιν καὶ ἐπιβολὴν ὅπως συλλάβῃ τοὺς ἐνόχους, καὶ διὰ τῆς πραδειγματικῆς αὐτῶν τιμωρίας, δυνηθῆναι ν' ἀποτρέψῃ ταῦτα. Ἐγκτέλειπε τὴν καταδίωξιν τούτων εἰς τοὺς παθόντας, εἴτε καὶ εἰς ἄλλους, προκηρύσσουσα μάλιστα διὰ τὴν σύλληψιν ἢ θανατώσιν των χρηματικὰς ἀμοιβὰς.

Ἄλλὰ τὸ βάρβαρον τῆς συνηθείας τούτης, ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκεί-

νων ἀνεγνωρίσθη, καὶ βλέπομεν τὸν σοφώτατον Βεγκαρίαν ν' ἀντεπεξέρχεται δριμύς κατὰ τοῦ θερμοῦ τούτου, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «περὶ ἀδικημάτων καὶ ποινῶν», τῷ πρώτῳ φωτεινῷ σημείῳ τῆς ποινικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὸν XVII αἰῶνα.

Ὅτε παρ' ἡμῖν ἐπλεόνασεν ἡ ληστεία, καὶ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος ἠκούοντο τὰ κητωρῶματα διαβοήτων ληστῶν, ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ σοβαρὰ μέτρα πρὸς ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν καταδίωξιν. Ἐξεδόθησαν ὅθεν τότε δύο Βασιλικά διατάγματα περὶ χρηματικῶν ἀμοιβῶν ἐπὶ καταδείξει ληστρικῶν συμμοριῶν, καὶ πολλοὶ νόμοι ἐπηκολούθησαν ταῦτα περὶ καταδίωξεως τῆς ληστείας, δι' ὧν ἐτίθη ἐν ἰσχύϊ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ θεσμὸς τῆς ἐπικηρύξεως.⁽¹⁾

Ἐξετάσωμεν νῦν κατὰ πόσον αἱ διατάξεις τούτου, εἶνε σύμφωνοι πρὸς τὰς ἐτέρας θετικὰς διατάξεις καὶ δὴ τὰς συνταγματικὰς.

Τίς κατέστησε τὴν κυβέρνησιν τοῦ κράτους, δικαστήριον ὑπέρτατον, τὸ ὁποῖον ἐξω τῶν τύπων τῆς ὑπὸ τῶν νόμων διαγραφομένης διαδικασίας, ἐπὶ ταῖς πληροφορίαις περὶ ληστείας τινός, καὶ περὶ τῶν διαπραξάντων ταύτην προσώπων, νὰ δικάζῃ αὐτόκλητον καὶ νὰ καταδικάζῃ εἰς θάνατον τὰ πρόσωπα ταῦτα; Μήπως πάντες οἱ πολῖται δὲν εἶνε, κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου, ἔστω καὶ ἔγκληματι;

Οἱ νόμοι τοῦ κράτους καθιερόνουσιν ὠρισμένα δικαστήρια, καὶ μάλιστα τὰ ἐξ ὀρκωτῶν δικαστῶν ἀποτελούμενα, ὅπως δικάζωσι τὸ ἀδίκημα τῆς ληστείας. τὸ δὲ Σύνταγμα ἐν τῇ προνοίᾳ αὐτοῦ ὀρίζει ἐν τῷ ὀγδόῳ ἄρθρῳ ὅτι οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένου εἰς αὐτὸν δικαστοῦ. Ὅταν λοιπὸν ἡ κυβέρνησις τοῦ κράτους προκηρύσσει ἀμοιβὰς διὰ τὴν θανάτωσιν τῶν διαπραξάντων τὸ ἔγκλημα τῆς ληστείας, πρὸ πάσης νομίμου δίκης, δὲν ἀφαιρεῖ τοὺς ἀδικήσαντας ἀπὸ τοῦ παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένου εἰς αὐτοὺς δικαστὰς, καὶ δὲν πράττει διὰ τοῦτο πράξιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὸ Σύνταγμα;

Ἄλλὰ, πλὴν τούτου, ἡ κυβέρνησις ἢ ἀντιπροσωπεύουσα τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, εἶνε ἀναρμοδίᾳ νὰ ἐνασκή δικαστικὰ καθήκοντα — διότι βεβαίως τοιαῦτα ἐνασκεῖ ἐπικηρύττουσα —, καὶ εἶνε ἀναρμοδίᾳ, διότι τὸ Σύνταγμα οὐδαμῶς χορηγεῖ εἰς αὐτὴν τοιοῦτο δικαίωμα, ὀρίζων ρητῶς ἐν τῷ 87 ἄρθρῳ ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατὰ τὸν νόμον.

Ἄλλὰ θὰ εἴπῃ τις, ὅτι πράττουσα τοῦτο ἡ κυβέρνησις θεωρεῖται ὡς ἐν ἔκτακτον δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐνεκα τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀδικήματος τῆς ληστείας, καὶ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον διατρέχει τὸ κράτος γινόμενον ἔρμαιον τῶν

(1) Τὰ Β. Διατάγματα τῆς 19 Αὐγούστου 1867 καὶ 10 Αὐγούστου 1870, ὁ νόμος ΤΟΔ' τῆς 27 Φεβρουαρίου 1871 τροποποιηθεὶς εἰς τινὰς διατάξεις ὑπὸ τοῦ νόμου ΥΙΕ' τῆς 29 Μαΐου 1871, καὶ μετέπειτα ἐξεδόθησαν οἱ νόμοι ΧΙΘ' τῆς 20 Ἰουνίου 1877 καὶ ΩΞΗ' τῆς 27 Νοεμβρίου 1880.

ἀκαταδίωκτων φυγοδικῶν, καὶ πεδῖον ἐγκληματικῶν πράξεων, διαταραττουσῶν τὴν τάξιν καὶ ἀσφάλειαν εἰς μέγαν βαθμόν, καὶ διὰ τῆς συχνῆς ἐπαναλήψεως τῶν ὁποίων, κλονίζεται αὐτὸ τοῦτο τὸ βάθρον ἐφ' οὗ εἰσίδεται πᾶσα εὐνομιουμένη πολιτεία. Τὸ Σύνταγμα ὅμως δὲν ἀναγνωρίζει τοιαῦτα δικαστήρια τῶν περιστάσεων, ὀρίζον ἐν τῷ 91 ἄρθρῳ αὐτοῦ ὅτι δικαστικά ἐπιτροπὰ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια ὑφ' οἷονδῆποτε ὄνομα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσι, καὶ διὰ τοῦτο θεωρουμένη ἡ κυβέρνησις, κατὰ ταῦτα, ὡς ἔκτακτον δικαστήριον δὲν εὑρίσκειται ἐντὸς τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Πλὴν τούτων ὅμως, τὸ ὑπέρτατον δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς, καὶ βεβαίως δὲν εἶνε δίκαιον καὶ δὴ συνταγματικὸν νὰ προσβάλλεται τὸ δικαίωμα τοῦτο, χωρὶς νὰ τηρηθῶσιν αἱ ἐγγυήσεις καὶ οἱ τύποι οἱ προστατεύοντες αὐτό.

Ἡ ἀντισυνταγματικότης τοῦ θεσμοῦ αἰρεται, ὅταν πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐπικηρύξεως ὠρισμένου ληστοῦ, ἔχει ἐκδοθῆ δικαστικὴ ἀπόφασις καταδικάζουσα αὐτὸν εἰς θάνατον. Τότε βεβαίως ἡ κυβέρνησις οὐδὲν ἄλλο πράττει ἀπὸ τοῦ νὰ παρέχῃ τὸ δικαίωμα τῆς θανατώσεως, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν δῆμιον, εἰς πάντα πολίτην, καὶ τοῦτο διὰ τὸν κίνδυνον ὃν διατρέχει ἡ δημοσία ἀσφάλεια, ἐκ τῆς ἐλευθέρως περιφορᾶς τῶν ληστῶν καὶ τῆς ἀδυναμίας τῆς δημοσίου δυνάμεως διὰ τὴν σύλληψίν των.

Ὁ θεσμὸς τῆς ἐπικηρύξεως ὅταν περιορίζεται εἰς τὴν προκήρυξιν ἀμοιβῆς πρὸς σύλληψιν μόνον, ὠρισμένου ληστοῦ, οὐδὲν βεβαίως τὸ ἀντισυνταγματικὸν ἐνέχει, διότι τὸ Σύνταγμα οὐδεμίαν τοιαύτην ἀπαγόρευσιν ἀναγράφει, ἡ κυβέρνησις δὲ πράττουσα τοῦτο ἐφαρμόζει διατάξεις τοῦ νόμου, τοῦ ὁποῖου ἀναμφιβόλως δύνανται νὰ εἶνε ἀντικείμενοι τοιοῦτοι ὀρισμοί, παρέχοντες τὸ δικαίωμα τῆς συλλήψεως τῶν τοιούτων κακούργων εἰς πάντα πολίτην.

Ἐπίσης δὲν ἔχει τι τὸ ἀντισυνταγματικόν, ἡ ἐπικηρύξις πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ αὐτουργοῦ πράξεώς τινος κολασίμου ἐνδιαφερούσης τὴν πολιτείαν, τὴν ὁποῖαν καθιεροῖ τὸ ἄρθρον 151 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καθ' ὃ εἰς τὰ πλημμελήματα καὶ κακούργηματα, ἡ ἀνακάλυψις τῶν ὁποίων διαφέρει ἰδίως τὸ κράτος, δύναται πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος, λαθῶν τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, νὰ προσκαλέσῃ ἐπὶ ὑποσχίσει ἀμοιβῆς τὸ κοινὸν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πράξαντος.

Ἐν τούτοις μὲ οἰχοδῆποτε ἐγγυήσεις, μὲ οἰχοδῆποτε περιορισμοὺς καὶ ἂν περιβληθῇ ὁ θεσμὸς οὗτος τῆς ἐπικηρύξεως, πάντοτε μένει ὡς μία συνήθεια βάρβαρος, ἀποκρουσμένη ὑπὸ τῆς ἠθικῆς. Διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, κατηργήθη ἡ προκήρυξις ἀμοιβῆς πρὸς θανάτωσιν, εἰς πάντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη, καὶ μόνον ἀκόμη ἡ ἡμετέρα πατρίς διατηρεῖ ταύτην.

Τὸ ὀρθὸν εἶνε ὅτι ἡ πολιτεία δὲν πρέπει νὰ παρερμαῖ τοὺς πολίτας εἰς ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὰ ἀρμόδια ὄργανα αὐτῆς, δελεάζουσα μάλιστα αὐτοὺς καὶ μὲ χρηματικὰς ἀμοι-

θας. Διότι, ὡς διεκήρυξεν ὁ σοφὸς Βεκκαρίας, ἡ ἐπικηρύξις ἀνταμειβει τὴν προδοσίαν, καὶ σπείρει ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν πολιτῶν τὴν ἀμοιβαίαν δυσπιστίαν, καὶ κινεῖ αὐτοὺς εἰς ἀμοιβαῖον πόλεμον ἐπὶ παρχάσει τῶν ἀρχῶν τῆς πολιτικῆς ἠθικῆς.

ΔΗΜ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

JEAN MORÉAS

Ἐπὶ τὰς «Stances»

I

Τὴ νύχτα μὲ τὸν ἄνεμο, ψηλὰ στὸν ἔρμο βράχο
Σὰν ἔρθω νὰ σταθῶ,
Καὶ τῆς καρδιάς μου, ἀκούγοντας τριγύρω ἐσὲ μονάχο,
Τὸν ἦχο πειὰ δὲν θὰ γροικῶ.

Ἄς μὴ σὲ φτάσῃ, Ὁκεανέ, μονάχα νὰ τινάξῃς
Στὴν ὄψι μου λίγον ἀφρό,
Μ' ἕνα σου κύμα ὀρμητικόν, ὡ ἔλα νὰ μ' ἀρπάξῃς,
Στὴν πίκρα σου νὰ κοιμηθῶ.

II

Ὁραῖο, ποῦ τὶς ἡμέρες σου κλωσμένες ἔχει ἡ μοῖρα,
Τῆς λύρας καὶ τῆς Κύπριδος φροντίδα, ὡ ρόδο ἐσύ,
Μιᾶς εὐωδίας στὸ ἄπειρον θὰ χύσῃς τὴν πλημμύρα,
Ὅταν θ' ἀνοίξῃς, στόλισμα τοῦ κήπου, μιὰν αὐγή.

Κ' ἐπειδὴ τέλος ἡ ἀνοιξις θὰ φύγῃ μιὰν ἡμέρα,
Στὰ μαλακά σου πέταλα ἡ χλωμάδα ὡς ἀπλωθῇ,
Γέρνοντας τὴν καρδοῦλα σου στὴν μπόρα, στὸν ἀγέρα.
Θε νὰ δεχθῆς τὸν θάνατον, ὡ ἄνθος, μὲ ἡδονή.

III

Οἱμοὶ! ὀλιγόπιστε ἄνθρωπε, καρδιά πολὺ ἀνθρωπίνη,
Ποῦ ἔχεις τὰ μάτια σ' ἕνα φῶς ὀργιαστικὸ λουσμένα,
Δὲν θὰ γνωρίσῃς, ἡ σκιά ποῦ αὐτὸς ὁ δρόμος χύνει
Μὲ τὸ πυκνὸ του φύλλωμα, πῶς μὲ φωτίζει ἐμένα!

Μετ. Γ. Μαύτα

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΜΑΙΝΑΛΟΥ

ΔΙΣΤΙΧΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ἄγγελοι σου ζωγράφιζαν τὸ ἄγγελόφρυδό σου
καὶ τὸ πινέλο ἔσταζε ἑλιά 'ς τὸ μάγουλό σου.

Ἄν βουληθῶ νὰ σ' ἀποιδῶ καὶ νὰ σὲ λησμονήσω
τῆ υἴότη μου 'ς τὸ κάτεργο νὰ τήνε καταλύσω.

Ἄν σ' ἀρνηθῶ ἀγάπη μου καὶ πιάσω ἄλλο ταῖρι
σκλάβο νὰ μὲ πουλήσουνε 'ς τῆς Μπαρμπαριάς τὰ μέρη.

Ἄνάμεσα 'ς τὸν οὐρανὸ κρέμεται 'να πατέρι
κι' ἐκεῖ θὰ πὰ νὰ ζυγιαστῶ γιὰ νὰ σὲ κάνω ταῖρι.

Ὅχ τῆς ἀγάπης τὸν καῦμὸ ὅποιος καὶ δὲ γαίνει
κι' ἂν γιάνη καὶ καμμιά φορά πάλε σημάδι μένει.

Μ' ἐγέρασαν τὰ πάθη μου σὰν τοῦ Χελμοῦ τὸ χιόνι
Π' ὅσο νὰ λυώσῃ τὰ παλῆνὸ καινούργιο τὸ πλακάνει.

Γιὰ ἰδὲς κυρά μου τ' ἄνθη σου ποῦ εἶναι μαραμένα
ὁ πάγος τὰ ἐμάρανε καὶ ὁ καῦμὸς ἐμένα.

Πάρε γιατρέ τὰ γιατρικά καὶ σῦρε 'ς τῆ δουλειά σου
τὸν πόνον πῶχ'ω 'ς τὴν καρδιά δὲ γράφουν τὰ χαρτιά σου.

Ἐφ' τὰ μάτια σου τὰ δάκρυα τρέχουνε σὰν τῆ βρύση
κι' ὁ μπαξεβάνης τὰ ζητεῖ λουλούδια νὰ ποτίσῃ.

Σ' ἀφήνω τὴν καλὴν νυχτὰ πέσε κι' ἀποκοιμήσου
καὶ 'ς τ' ὄνειρό σου νὰ ἰδῆς σκλάβο καὶ δουλευτῆ σου.

Ἄνάθεμα τῆ μάνα σου ποῦ σ' ἔκαμε ἀνυφάντρα
δὲ σ' ἔμαθε τῆ λεβεντιά νὰ περπατοῦμ' ἀντάμα.

Ἐύπησε πετροπέρδικα καὶ ἴγλυκοσυνοδιά μου
ν' ἀκούσῃς πῶς κακουχτῶ γιὰ λόγου σου κυρά μου.

Σύρε 'ς τὸ μυριανάθεμα καὶ στὴν ἀνεμοζάλη
κ' εἶμαι λεβέντης ξακουστὸς κι' ἀγάπη βρίσκω κι' ἄλλη.

Ὁ ἥλιος 'ς τὰ φωτίματα 'ς τὰ στήθια σου κονεῦει
καὶ 'ς τὰ ξανθιά σου τὰ μαλλιά τραβᾶ καὶ βασιλεύει.

Θὰ πάρω ξύλα ἀφ' τὰ βουνὰ φωτιά ἀφ' τὴν καρδιά μου
καὶ δάκρυα ἀφ' τὰ μάτια γιὰ νὰ λουστῆς κυρά μου.

(Ἀπὸ τὴν συλλογὴν τοῦ κ. Νίκου Α. Βέη.)

ΜΟΣΧΟΥ — ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Τὸν καταγάλανον γιὰλὸ ὅταν χαϊδεύει ὁ μπάτης
'Ανησυχοῦν τὰ φρόνιμα τὰ φρένα κι' ἡ ψυχὴ μου,
'Ἡ ἀποθυμιὰ πρὸς τὴν καλὴν στεριά μου ἀργοπεθαίνει
Καὶ μὲ τραβάει τῆς θάλασσας περσότερο ἢ γαλήνη.
Μὰ ὅταν ὁ γέρικος βυθὸς ἠχάει κι' ἀφρογέρνει
'Ἡ θάλασσα ὄχ τὰ κύματα τὰ ὀλάφριστα κι' ἀφρίζει,
Τὴν ἀρμυρὴ τῆ θάλασσα ξάφνου πάλι ξεφεύγω
Κι' ἐρωτικὲς ρίχνω ματιὲς στὴ γῆ καὶ στὰ δευτρά της.
Τί πιὸ γλυκιὰ μου εἶνε ἡ στεριά μὲ τοὺς ἀπόσκιους λόγγους
Ποῦ κι' ὁ βοριάς ὅταν φροσᾶ ἡ κουκουναριά σουραεῖ
Εἶν' τῶν ψαράδων ἡ ζωὴ τρισάχαρη τῆ βάρκα
Σπίτι τοὺς ἔχουν, ἀργατιὰ τῆ θάλασσα καὶ γλέντι
Τὰ πλανεμένα ψάρια της. Γι' αὐτὸ ἐγὼ σὲ πλατάνου
Βαθύφυλλου τὰ τρίσκιωτα τὸν καλὸν ὕπνο ἄς πέρνω
Ν' ἀκούω γλυκὰ ὄχ τὰ κοντινὰ τῆς κρύας πηγῆς τὸ φλοῖσβο
Ποῦ ὁ θόρυβός του δὲν τρομάει μὰ εὐφραίνει τὸν τσοπάνο.

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ

Τὰ ραζακιὰ τ' ἀδρόμεστα
βοτρυχία στὰ καλάθια,
Οἱ νιοὶ κι' οἱ νιὲς τὰ κουβαλοῦν
τὰ φέρνουνε στὸν ὄμο,
καὶ μὲς στὰ πατητήρια τους
οἱ νιοὶ τὰ ρίχνουν τὰ πατοῦν
καὶ ρόγες ρόγες τ' ἀναλυοῦν
σὲ ρετσινιὸ κρασάκι.
Καὶ μὲ ὕμνους τοῦ πατητηριοῦ
ὕμνοῦν τὸ Βάκχο - Βάκχο
κι' ὄλο στὴν κάδη ποῦ χοχλάει
στ' ἀδρόμεστα πιθάρια,
τὸ ρετσινιό, τὸ νιὸ κρασι
ἀναθωροῦν μὲ γλύκα
ποῦ σὰν ὁ γέροντας τὸ πιεῖ
μ' ἀνεμιστὰ τ' ἀσπρόμαλλα
τρικλοποδίζει ἐπάνω.
Κι' ὁ νιὸς ὁ ποθοπλάνταχτος

τὰ χρυσοβρόχια στένει
 τῆς κόρης ποῦ στὰ ἰσκιόδεντρα
 τὸν καλονύπνο κάνει,
 τὸν πῶρον ἔρωτα ζητάει
 τοῦ γάμου τὸν προδότη
 τοῦ κάκου πᾶν τὰ λόγια του
 κι' ὥρες αὐτὴ δὲ στέργει
 κι' ἐκεῖος σκληρὸς τὴν ἐτσιμπάει
 τὴ χαίδοσκανταλίζει,
 τί ὁ Βάκχος σὰν μεθάει μὲ υἱοὺς
 ὀλάπρεπα ἀπρεπίζει.

Μετάφρ. Σ. Σκέπη.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

Ἐπιγράμματα.

1.

Ἀνθρωπε τὴ ζωὸν σου φύλαγε, τὰ ταξίδια
 Μὴν ἀγαπᾶς μικρὸς μικρὸς, ἢ ζωὴ μας λίγη ποῦ εἶνε.
 Δύστηχε ἐσὺ Κλεόνικε, ὅταν στήν πλοῦσια Θάσο
 Ἄπ' τῆ Συρία ταξιδευτῆς, ἐπλάνταζες στὸν πόθο
 Νὰ φθάσης μιὰ ὄρ' ἀρχίτερα, τὸν δρόμον ἀκλουθῶντας
 Τῆς Πούλιας πρὸς τὴ δύσι της, σιγοέδυσες μαζί της.

2.

Ἡ πυκνωμένη ἔρπυλλος τὰ δροσινὰ τὰ ρόδα
 Εἶνε ἱερὰ τῶν ἱερῶν Μουσῶν κι' εἶνε στὸν Πύθιον
 Θεὸν οἱ μαυροφύλλιαστες οἱ δάφνες, ὅπου ὁ βράχος
 Ὁ Δελφικὸς ἀνάδωσε γιὰ κέλνον· καὶ θὰ ράνη
 Μὲ τὴν πορφύρα τοῦ αἵματος ὁ τράγος τὸ βωμό του,
 Ὁ τραγὸς τ' ἀκροβλάστारा ποῦ τρώει τῆς τερμίνθου.

3.

Θές, μὰ τίς νύμφες, σὲ διπλὸν αὐλὸ νὰ μοῦ λαλήσης;
 Κι' ἐγὼ θὰ παίξω ὁμάδι ἐγὼ τὴν ὁμορφὴν πηκτίδα
 Κι' ὁ βοῖδολάτης παίζοντας κερόδετη φλογέρα
 Θὰ μᾶς εὐφραίνῃ· στὸ πυκνὸ δεντρὸ πίσω ἀπ' τὸ σπήλιον
 Ἀκοίμιστον ν' ἀφήσουμε τὸν τραγοπόδη Πᾶνα.

Μετάφρ. Α. Καμπάνη

ΒΡΑΧΥ ΧΡΟΝΙΚΟΝ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑΣ 6903 — 6943

Τὸ ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Βυζαντίδος τῆς Βόννης συνεκδομένου τῷ Δούκα βραχὺ χρονικόν, ἔργον Ναυπλιακῆς πιθανῶς καταγωγῆς ἀπαντᾷ ἐν τοῖς κώδιξι ὑπὸ ποικίλας καὶ διαφόρους παραλλαγῆς.

Τὴν μελέτην τοῦ χρονικοῦ τούτου καὶ τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν πασῶν τῶν παραλλαγῶν αὐτοῦ θὰ ἐπιχειρήσῃ προσεχῶς ὁ σοφὸς καθηγητῆς κ. Σπ. Π. Λάμπρος, ἐκδίδοντας τοῦ ἐν Λειψία Teubner.

Ὅθεν ἐκδίδομεν καὶ ἡμεῖς τὸ κατωτέρω βραχὺ χρονικόν ὅπως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ προρρηθείσῃ ἐκδόσει, ἀντιγράψαντες αὐτὸ ἐκ φύλλου κώδικος τοῦ XVI αἰῶνος, περιέχοντος ἀναγραφὴν τῶν μηνῶν Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου καὶ τῶν εἰς διαφόρους μῆνας ἀγίων ἐκφωλουμένων εὐαγγελίων, καὶ ὅπερ φύλλον ἀνεύρομεν ἐν Μονεμβασίᾳ παρὰ τῷ κ. Ι. Θ. Ρίτω (τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1903).

Ἐχει δὲ γραφῆ τὸ βραχὺ τούτο χρονικόν ὑπὸ χειρὸς βαναύσου καὶ προηγούνται αὐτοῦ ἀσύσταταί τινες λέξεις, μεθ' ὧ

Ετώδς 6903 εκουρσεψ[έ]ν ὦ αμιράς ω βρεζις το μορία:—

Ετους 6905 Επύρα[ν] το αργῶς υ μουσοῦλμνι:—

Ετος 6910 ετζακισέν ὦ αμπραύμις τον αμι:—

Ετώδς 6920 ε[μ]πικα[ν] ὕ φργγι [ς]τα βᾶτικα:—

Ετώδς 6[9]23 ὕλθεν ω βασιλῆς ο κυρ μαλῆς και εχθῆσε το ξαμῆλι:—

Ετώδς 6931 εχαλασε ω τραχα· μπέυς το ζαμι:—

Ετους 6936 μὴν δεκευρίῳ Ἡλθεν ω' δεσπῶτις το κυρ κοστατινώ:—

Ετώδς 6937 επιρε τη πατρα ωδεσπῶτις ο κιρ κοστατηνος:—

Ετος 6943 επιγεν ω δεσπω ο κῦρ κοστατη ςι πο:—

Ἡ ἀντιγραφὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐγένετο tale quale, μόνον τὰς ἠνωμένας λέξεις διακριδὸν ἐχώρισα καὶ τὰ διεστῶτα γράμματα ἢ συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως ἠνωσα ἐπὶ τὸ αὐτό. Ὡσαύτως τὰ ἔτη μετέγραψα δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν ὅντα ἐν τῷ χειρογράφῳ ἀναγεγραμμένα δι' Ἑλληνικῶν καὶ τοῦτο ὑπέικον εἰς τυπογραφικὴν ἀνάγκην. Ἐντὸς δὲ ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν ἔθηκα τὰς ἡμετέρας προσθήκας.

(1) Ἀκολουθοῦσιν ἐν τῷ διαστίχῳ γράμματά τινα ἀπεξοσμένα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Μαρτίου 1904.

Νίκος Βέης.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΣΙΓΑΛΑΣ

Πορτραίτο.

Πόσον ἡδονικὴ εἶνε ἡ χαρὰ διὰ μίαν αὐτεπάνοδον ὑστερ' ἀπὸ μυρίας παραπλανήσεις μέσα ἀπὸ τὴν διαρκῆ πνευστίσιν ἀναζητήσεως ἀκάρευ! Εἰς ἓνα γράμμα του ὁ μεγάλος Ζηκύνθιος διδάσκαλος ἐξέφραζε τὸν οἶκτον του πρὸς ἐκείνους ποῦ κατέγει ἡ μανία τοῦ νεωτερισμοῦ. Μία ἀναζητήσις ἔστω καὶ παραπλανητικὴ ἄλλοῦ ἔχει τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι προϋποθέτει μίαν στοιχειώδη γνῶσιν τῆς γραμματικῆς τῆς τέχνης, ἂν καὶ εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Γύζης ἠτοίμαζε τὰ βόδια του κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν διαφόρων ἀρνούβιστων ἀρνούμενος εἰς αὐτοὺς τὴν ἰκανότητα νὰ ζωγραφίζουσι. Ἐδῶ δὲν γίνεται οὔτε τοῦτο. Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀναζητήσις κι' ἐπομένως οὔτε παραπλάνησις ὕπαρχει ἕνας διαρκῆς εἰλωτισμὸς πρὸς τοὺς διαφόρους μαστόρους καὶ μαστοράκους τῆς τέχνης, οἱ ὁποῖοι διότι ἀποτυπώνουσι φωτογραφικῶς ἓνα κοτόπουλον ἢ ἓναν διευθυντὴν ἑλλ. περιοδικοῦ λ. γ. νομίζονται μεγάλοι καλλιτέχναι. Οὔτε οἱ τεχνῖται, οὔτε ὁ κόσμος ἄλλως τε ζητοῦν περισσότερα. Κ' ἐντούτοις ἡ στοιχειώδης αὐτὴ ἀπομιμητικὴ ἰκανότης τῶν τεχνιτῶν ἐδῶ εἶνε σπανία.

Μέσα εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον ἐκπλήττεται κάποτε κανεὶς ἀκόμη βλέπων παλαιὰ σπουδὰς τόσα καὶ τόσα ὑποσχομένως ἀνθρώπων, ποῦ σήμερα — ἀλλοίμονον! — ἔχουσι ἀνασκουμπωθῆ καὶ μὲ πόσῃν ὄρεξιν! εἰς τὸν γνωστὸν μογοατζίδικον τεχνοκαπηλικὸν ἀγῶνα. Πόσον κανεὶς παρηγορεῖται ὅταν ἓνα τάλαντον δὲν κουρασθῆ ἀπὸ τὴν ζωὴν ἐδῶ, ποῦ ἔκαμε τὸν Βιτσάρην φθισικόν, τὸν Χαλεπῶν τρελλόν. Καὶ ἀκόμη πόσῃν χαρὰν αἰσθάνεται κανεὶς ὅταν ἰδῆ ν' ἀναθάλῃ ἓνα τάλαντον ποῦ ὅλοι ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐνόμιζαν μαρμαμένον;

Ὁ κ. Σιγάλας εἶνε ἓνας ἀνθρωπος ποῦ ἔζησε τὴν ἱερατικώτεραν ζωὴν. Ἄλλως τε ἡ γραμμὴ τοῦ Ράσκιν «ἡ μοιραία γραμμὴ» τοῦ εὐρυτρογγύλου προσώπου του μὲ τὴν ὠρίαν γενειάδα καὶ τοὺς μύρους βαθουλοὺς ὀφθαλμούς, τὸ μαρτυρεῖ ἀρετὰ. Μία νησιωτικὴ παρθενικότης βασιλεύει ἐπάνω του. Ἄγχιμος ζῆ μέσα εἰς τὴν θέρμην ἐνός σπιτιοῦ ποῦ τὸ γεμίζει ἡ εὐχὴ γερόντων εὐτυχῶν γονέων, ζώντων εἰς διαρκῆ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν τεχνίτην. Ἡ τύχη δὲν τὸν ἐδοήθησε νὰ θηλάσῃ τὸ φῶς τῆς τέχνης ποῦ τόσον ἀγαποῦσε καὶ ἀγαπᾷ καὶ ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὸν δυστυχισμένον αὐτὸν τόπον ποῦ εἶνε ἐξαγκαλισμένος κανεὶς εἰς αὐτοδιδασχὴν ἔαν δὲν εἶνε οὐρανοκατέβητος. Τούλαχι-

στον πλεονεκτεῖ ὁ ἐδῶ τεχνίτης διότι τοῦ δίδεται ἀδιακώπως νὰ βλέπῃ καθαρὰ τὰ σχήματα. Καὶ δὲν ἠπεκαρδιώθη. Ἦξευρεν ὅτι ὁ πιστεύων ἔως τέλους σωθήσεται. Καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύουσιν τὰ πράγματα. Ἀργὰ ἂν τὸ ἀπέδειξαν ἢ γλιγῶρα ἀδιάφορον.

Ὁ κ. Σιγάλας ἀκόμη καὶ ὅταν ἐσπούδαζεν εἶχεν ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν διδασκάλων του ἰδίως τοῦ κ. Λύτρα διὰ τὸ χρῶμα του καὶ πράγματι εἰ δύο πίνακες ποῦ ἐξέθηκον ἐσχάτως εἰς μίαν ἰδιωτικὴν ἔκθεσιν (') κ' ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁποίων γράφονται αἱ ὀλίγα αὐτὰ γράμματα εἶνε ἄξιαι προσοχῆς ὄχι ὀλιγώτερον διὰ τὸ χρῶμα των. Καὶ τὰ δύο παραστάνουσι ποιμενικὰ θέματα. Πρόβατα. Εἶνε τὸ forte καὶ ἡ προτίμησις τοῦ κ. Σιγάλα. Καὶ ἡ ἀγάπη θὰ δώσῃ καὶ τὴν τελειότεραν γνῶσιν καὶ τὴν τελειότεραν ἐνουπυστάτωσιν. Οἱ δύο πίνακες ἔχουσι μίαν ἀβρὰν εἰδυλλιακότητα καὶ εἰδικιώτερον εἰδυλλιακότητα τοῦ κάμπου. Μίαν ἀττικίζουσαν ὅσον ἐπιτρέπεται εἰς τὴν τέχνην τοῦ ζωγράφου των εἰδυλλιακότητα μέσα εἰς τοὺς λεπτοὺς ἀρμονικοποιημένους χρωματισμοὺς καὶ τὴν ἄψογον ρυθμικὴν—κυρίως αὐτὴν—τομὴν τοῦ τοπίου ἐκεῖνο δηλαδή, τὸ ὁποῖον λείπει ἀπὸ ὅλα τὰ γνωστὰ ἑλληνικὰ τοπεῖα, ποῦ ἔγειναν ἔως τότε ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ τελειότερα μεταξὺ αὐτῶν τοπεῖα τοῦ Φωκᾶ, ὁ ὁποῖος ἴσως νὰ σχεδιάζῃ ἰκανώτατα καὶ νὰ χρωματίζῃ ὄχι ἀντιπαθητικά.

Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἔργα τοῦ κ. Σιγάλα ἠμπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς δεῖχουσι μίαν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀπλότητα τὴν σημαντικωτάτην καὶ ποικιλοσημαντην αὐτὴν, ἡ ὁποία εἶνε ἀπαραίτητος τοῦλάχιστον σήμερον καὶ ἡ ὁποία θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν πόθον νὰ φαινόμεθα ὑψηλότεροι μὲ ξένα τακούνια, ἀβροφυέστεροι μὲ ξένα γάντια, δαντῆδες μὲ δανεικὰ μανικέτια.

Sancta Simplicitas! Σὺ ἦσους καὶ σὺ εἶσαι ἀρχὴ κάθε τέχνης πρὸ πάντων εἰς ἓναν τόπον, ποῦ τέχνη δὲν ὑπάρχει σχεδὸν καὶ ζωγραφικὴ πολὺ ὀλιγώτερον. . .

(') Εἰς τὴν ἔκθεσιν Νομικοῦ - Θωμοπούλου ἡ ὁποία μετεφέρθη δι' ἓνα μῆνα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ἄριστοτέλης Καμπάνης.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἡ L'occident τοῦ Δεκεμβρίου δημοσιεύει ἄρθρον τοῦ κ. Αἰμιλίου Βερνάρδ περὶ τοῦ Puvis de Chavannes. Παραθέτομεν μερικὰ ἀποσπάσματα — τὰ χαρακτηριστικώτερα:

«Ἐὰν ἡ τέχνη, ὅπως εἶπεν ὁ Ριχάρδος Βάγνερ, ἀρχίζει πέραν τῆς ζωῆς δηλ. εἰς τὰς περιοχὰς τοῦ πνεύματος ὅλ' ἡ τέχνη παρεστάθη εἰς τὰς σελίδας τοῦ Puvis μὲ τὴν σπανίαν αὐτὴν ἰκανότητα νὰ διακρίνῃ τὸ οὐσιῶδες καὶ τὸ βαθὺ εἰς τὴν συναρμογὴν τῶν γεγονότων καὶ τῶν μορφῶν. Μὲ τὴν σκέψιν, ἡ ὁποία τ' ἀπλοποιεῖ, τὰ ἔργα του εἶνε σελίδες εὐγλωττίας, ὅπως μὲ τὸ χρῶμα

καί με τήν γραμμὴν ποῦ τὰ στολίζει εἶνε ζωγραφικὰ ἀριστουργήματα. Ἐπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν ὁ Ruvis de Chavannes προσοικειώναται τὸ γαλλικὸν μας πνεῦμα εἰς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ πληρεστέραν του ἐκδήλωσιν. Ἡ δύναμις του νὰ ἐξιδανικεύῃ τὸν θέτει ὑπεράνω τῶν μεγαλυτέρων μας διδασκάλων εἰς τὴν τάξιν τῶν πνευμάτων, τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ γενικότης συνοψίζεται με μίαν λέξιν: «ποιητής». Ὁ κ. Αἰμίλιος Βερνάρ ἀναφέρει κατωτέρω μερικὰς σκέψεις τοῦ διδασκάλου:

«Ὡς πρὸς ἐμέ, ἐζήτησα πάντοτε νὰ μαντεύσω τὸ σῶμα κάτω ἀπὸ τὰ ἐναλλασσόμενα ἀντιφεγγίσματα τῆς ἐσθῆτος. Ἐζήτησα τὰ πράγματα ὑπὸ τὸν μόνιμόν τους χαρακτήρα, ἐζήτησα τὸ βάθος τῆν πραγμάτων, δηλ. τὴν οὐσίαν τους. Ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας μου εἶνε τοιαῦ εἰπεῖν, ἐσωτερικός· προτεῦ ἐκτελέσω κατὰ τί ἡ δημιουργία του εἶνε τελειωμένη μέσα εἰς τὴν κεφαλὴν μου.»

«Πρέπει νὰ περικυβερτήσω τὴν φύσιν ἀπὸ πᾶν ὅ,τι εἶνε τῆς τύχης ἢ παροδικὸν ἀπὸ πᾶν ὅ,τι στιγμιαίως δὲν εἶν' ἐκφραστικόν δηλ. ὅ,τι δὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς σκέψεώς μας. Ἡ τέχνη δίδει τέλος εἰς ὅ,τι ἡ φύσις ἔδωκεν ὑποτύπωμα, προσφέρει τὴν λέξιν ποῦ ἡ φύσις μόνον ψελλίζει. Πῶς φθάνομεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ κάμνωμεν ἱκανὴν τὴν φύσιν νὰ ὑμιλῇ; Συντομεύοντες καὶ ἀπλοποιούντες. Πασχίσατε νὰ ἐκφράσετε τὸ οὐσιαστικόν, ἀφήσατε τὸ ἐπίλοιπον· τοῦτο εἶνε τὸ μυστικόν τῆς συνθέσεως τὸ μυστικόν τοῦ πεπωμένου καὶ ἀκόμη τῆς εὐγλωττίας καὶ τοῦ πνεύματος», εἰς πᾶσαν περίστασιν προσθέτει ὁ κ. Βερνάρ ἐκήρυσσε τὴν σαφήνειαν, τὴν σαφήνειαν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο.

Ὁ Mercure de France τοῦ Ἰανουαρίου περιέχει ἓν ποίημα τοῦ Στουάρτ Μερίλλ «Ἐπτά πριγκήπισσαι», τοῦ Πέτρου Κιγιάρ ἐρεύνας ἐπὶ τῆς «Ὀδυσσεύς καὶ τῶν Φοινίκων» συνέχειαν τοῦ μυθιστορήματος τοῦ κ. Δεμόλδερ «Le jandinier de la Pompadour». Εἰς τοὺς «Ἐπιλόγους» τοῦ κ. Γκουρμόν ἀνευρίσκωμεν τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ Σπένσερ:

«Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 17ου αἰῶνος οἱ ἄνθρωποι ἠμπόρεσαν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ Βάκωνος· εἰς τὸ τέλος τοῦ 19ου τὸ ἔργον τοῦ Σπένσερ ὑπῆρξεν ἓν ἀπέρμητον δογματικὸν ἐπιστήμη. Τὰ συστηματικωποιημένα γεγονότα εἶνε χρήσιμα· εἶνε ὀλιγώτερον χρήσιμα ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα γεγονότα ἐκεῖνα ποῦ ἐκλέγει ὁ κριτικὸς μοναχὸς του, ἀλλὰ ὅταν γνωρίζει νὰ διαβάζῃ, ὅταν εἶνε ἱκανὸς ν' ἀμφιβάλλῃ, αἱ ἐργασίαι ὡσάν τοῦ Σπένσερ εἶνε προνοητικαί. Μοῦ ἔδωσαν μεγάλην χαρὰν καὶ ἐφύλαξα διὰ τὸν μέγαν αὐτὸν ἄνθρωπον (καθὼς εἶνε ἓνας μέγαν ἄνθρωπος) βιβλίον εὐγνωμοσύνην. Ἔχω ἓνα μικρὸν τετράδιον σημειώσεων παρμένων ἀπὸ τὰ «στοιχεῖα ἠθικῆς» του, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε δι' ἐμέ ἓν προστακτικὸν ἀπὸ τὰς κριτικὰς σκέψεις, δηλαδὴ κατὰ τοῦ βίσιοναλισμοῦ. Ὁ Σπένσερ ἦτο νατουριστής, ὅπως ὁ Βάκων καὶ ὅπως αὐτὸς συλλογέυε. Λησμονήσατε τὸν κατάλογον καὶ προσβλέψατε τὰς προθήκας: εἶν' ἓν ἀπέρμητον ὠραῖον μουσεῖον».

κ.

Ὁ διευθυντής τοῦ Ἄκροῖτα κ. Σ. Σκίπης ἀνεχώρησεν εἰς Κρήτην ὅπου θὰ κάμῃ διαλέξεις περὶ νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει τὸ ἡμέτερον περιοδικόν.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ - ΑΘΗΝΑΙ

Τὸ ἀρχαιότερον τῶν ἐν Ἑλλάδι
χαρτοπωλείων

Ἡ πλουσιωτέρα συλλογὴ γραφικῆς ὕλης. Ἐργοστάσια φακέλων, καταστοίχων καὶ φωτογραφικῶν χαρτονίων.

Μεγάλη παρακαταθήκη χάρτου τυπογραφικοῦ καὶ ἐφημερίδων.

Οἱ μόνοι ἐκδόται φωτοτυπικῶν δελταρίων

Φωτογραφικὰ εἶδη.

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

Ὁδοντοῖατρος τῆς Β. Αὐλῆς

Βραβευθεὶς εἰς ἀπάσας τὰς
εὐρωπαϊκὰς ἐκθέσεις.

Πλατεῖα Ὁμονοίας

Ὁδὸς Πειραιῶς 2.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΥΛΛΙΣ

Συνδρομὴ | Ἐξωτ. φρ. χρ. 5
Ἐσωτ. Δρχ. 4

Διευθυντής:

Ε. Π. ΚΕΦΑΛΑΣ

Ὁδὸς Καποδιστριαίων 51· Ἀθήνας.

NEON

ΦΩΤΟΤΣΙΓΓΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Θ. ΜΟΛΙΑΝΟΥ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΟΔΟΣ ΝΙΚΙΟΥ 20

Ἀναλαμβάνομεν τὴν κατασκευὴν φωτοτυπικογραφικῶν δι' ἐφημερίδας, περιοδικὰ, καὶ ἐν γένει παντὸς εἶδους καλλιτεχνικὰς ἐκτυπώσεις. Ἡ ἐργασία ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν μετάλλων Ζιγκου, Χαλκοῦ ἢ Ὀρειχαλκοῦ. Τελεῖα ἀπόδοσις τῶν ἡμισκίων καὶ τῆς φυσικότητος τῆς φωτογραφίας.

Τιμαὶ ἐκτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ.

NEOS

ΕΜΠΟΡΡΟΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Δ. ΣΟΥΠΙΩΝΗ

Μεγάλη παρακαταθήκη ὀφθαλμάτων.

Κοπτικὴ καὶ ἐφαρμογὴ τελεῖα.

Πραξιτέλους 47

Τὸ μόνον προῖον τῆς Ἑλλ. βιομηχανίας, ὅπερ ἀπέκλεισε καθ' ὅλοκληρίαν τοὺς εὐρωπαϊκοὺς οἴκους τοῦ εἶδους του εἶνε ἡ πεντάκις βραβευθεῖσα εἰς διαφόρους διεθνεῖς καὶ παγκοσμίους ἐκθέσεις

ΚΟΛΩΝΙΑ ΣΥΡΑΚΟΥ

ἀπολαύουσα ἐξαιρετικῆς φήμης καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν Μηριαία κατανάλωσις ἄνω τῶν 600 ὀκάδων

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΠΟΘΗΚΑΙΣ

Ὁδὸς Ὀφθαλμιατρείου 16

Ὁδὸς Σταδίου (Ἀρσάκειον)

Πώλησις

Χονδρικῶς καὶ λιανικῶς

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ **Ἀκροῖτα** ἐνεκεν βίας κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν παρεισέδυσαν τὰ ἐξῆς παροράματα ἀλλοιοῦντα σπουδαίως τὸ κείμενον:

Εἰς τὸ ἄρθρον «οἱ Κίτρινοι» σελ. 5 στίχ. 17 ἀντὶ «ἡ ἐλπίς γράφει: ἡ ζωή.» Ἐν σελίδι 5 στίχ. 38 μετὰ τὸ «αἱ πέντε ἢ ἕξ» νὰ προστεθῇ «μεγάλοι δυνάμεις». Εἰς τὴν σελίδα ὀγδόην (Τριλογία τοῦ θυμοῦ) ἐν στίχ. 4 ἀντὶ «sopra il» νὰ γραφῇ «sopra il». Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Χατζηδάκι σελ. 16 στίχ. 23 ἀντὶ «διεφθαρμένου» καὶ «ὄπη» γραπτέον «διεφθαρμένοις» καὶ «ὄπη». Εἰς τὴν ἰδίαν σελίδα ἐν στίχ. 30 «ἔλεγον δὲ» γραπτέον «ἔλεγον δηλ.». Ἐν στίχ. 32 ἀντὶ «ἰδέα» γράφει «ἰδέα». Ἐν στίχ. 33 ἀντὶ «ἀντιμεταχειρήσεις» γράφει «ἀντιμεταχώρησις». Ἐπίσης «σύστοιχα» ἀντὶ «σύστιχα». Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. καὶ στίχῳ 34 ἀντὶ «ἀχάντια» γράφει «ἀχάντια», ἀντὶ «ἀληθοῖς» «ἄληθῶς». Ἐν σελίδι 17 στίχ. 4 εἰς τὴν κενὴν παρένθεσιν μετὰ τὸ «Μεουροῖου» γράφει (1614). Ἐν τῷ ἀμέσῳ ἐπομένῳ στίχ. ἀντὶ «Ὅτε δ' ὅμως» γράφει «Ὅτι δ' ὅμως». Ἐν στίχ. 9 ἀντὶ «τόνον» γρ. «μόνον». Ἐν στίχ. 16 ἀντὶ «ἐφρόντιζεν» γρ. «ἐφρόντιζεν». Ἐν στίχ. 17 ἀντὶ Turkograecia γρ. Turcograecia». Ἐν σελ. 18 μετὰ τὸ «Καὶ ὅτε» νὰ ἐπαλειφθῇ ἡ λέξις «τὸ». Ἐν τῷ ἀμέσῳ ἐπομένῳ ἀντὶ «καὶ τῆς γραμματικῆς» γρ. «καὶ γραμματικῆ». Ἐν στίχῳ 22 μετὰ τὸ «τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Ἑλλάδι» πρόσθεσι: ἢ χάριν... Ἐν στίχῳ 36 ἀντὶ «ἐπετύγχανε» γρ. «ἐνετύγχανε». Ἐν στίχῳ 38 ἀντὶ «τάρταρα» γράφει «βάρβαρα». Ἐν σελ. 18 στίχῳ 1 μετὰ τὴν λέξιν «ἐξέτασιν νὰ ἀπαλειφθῇ τὸ «καὶ». Ἐν στίχῳ 3 μετὰ τὸ «ἐπεδιώκετο» νὰ προστεθῇ τὸ «δὲ». Ἐν στίχῳ 6 ἀντὶ τοῦ «κυρίως ἐκεῖνα» γράφει «κυρίως ἐπ' ἐκεῖνα». Ἐν στίχῳ 8 ἀντὶ «ἀνευδοκίᾳσως» γράφει «ἀκαταπαύστως». Ἐν στίχῳ 11 ἀντὶ «χειρὸν ὅτι» γρ. «χειρὸν, ὅτι» Ἐν στίχῳ 19 ἀντὶ «ὅτι» γράφει «ὅτε». Ἀμέσως κατωτέρω ἀντὶ «Βυζαντινοὶ» γράφει «Βυζαντινοὶ» καὶ ἀντὶ «Ἑλλήνων» γράφει «Σλαύων». Ἐν στίχῳ 34 ἀντὶ «ὅτι» γράφει «τότε» Ἐν στίχῳ 41 ἀντὶ «ἐκ τούτου» γράφει «ἐκ τούτου δὲ». Ἐν σελίδι 19 στίχῳ 9 ἀντὶ «1379» γράφει «1879». Κατωτέρω ἀντὶ «Wagner» γράφει «Wagner». Εἰς τὴν σελ. 30 (ἐπιθ. Καμπάνη). στίχῳ 9 ἀντὶ «φυλλάδιον» γράφει «παλλάδιον». Εἰς σελίδι 26 στίχῳ 23 (Ἀνδρονικόπουλλο) ἀντὶ «περίπου» γράφει «περίπτου».

Εἰς τοὺς ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΚΡΟΪΤΑ

ΔΙΔΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΙΝ ΤΑ ἙΣΗΣ ΒΙΒΛΙΑ

- Σ. Σκίπη**, Silentii Dissolutio, Ποιήματα (Δρχ. 2,50) Δρχ. 2.—
- Α. Κούρτελη**, Χρυσάνθεμα, Ποιήματα (Δρχ. 2) 1,50
- Σ. Σκίπη**, Σερνάτα τῶν Λουλουδιῶν (Δρχ. 2) . . . . . 1.—
- Ν. Βέη**, Ἀραδικὰ Γλωσσικὰ Μνημεῖα (Δραχ. 3) . . . . . 2.—

Κάθε παραγγελία πρέπει νὰ συνδεύηται μὲ τὸ ἀντίτιμον.

<p>ΕΡΕΥΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΝ ΘΕΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ Ἡ δυνδρομὴ φρ. χρ. 8. Ἀποστέλλεται εἰς τὸν ἐκδότην 26 Michaelsteet, Oxford.</p>	<p>ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Συνδρομὴ { Δρχ. 8 φρ. χρ. 8 ΠΑΣΑ ΑΙΤΗΣΙΣ: Κ^{ον} ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Εἰς Ἀθῆνας</p>
<p>ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ Διευθυνταὶ: ΚΑΛΛΙΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ Συνδρομ. ἐτησίᾳ { Ἑσῳ. δραχ. 5 Ἐξῳτ. φρ. χρ. 8 Ἀθῆναι, ὁδὸς Πανεπιστημίου 27.</p>	<p>ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ. Διευθυνταὶ: ΣΟΛΩΝ ΒΛΑΣΤΟΣ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ Συνδρομὴ ἐτησίᾳ φρ. 15 Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῶν.</p>

<p>ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ Α. ΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Ἵδρυθὲν τῷ 1890 ΟΔΟΣ ΛΙΟΛΟΥ 181-182 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Φακέλλων, Κατα- στίχων, Γραμμω- γραφέων καὶ Τυ- πογραφέων. ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΕΤΙΣΣΗΣ 9</p>	<p>“ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ,, ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 18.— ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 19.80 ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 9.— ΕΞΑΜΗΝ. » 9.40 ΜΗΝΙΑΙΑ » 1.50 ΜΗΝΙΑΙΑ » 1.60 ΕΒΔΟΜΑΔ. » 35 ΕΒΔΟΜ. » 45 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Μετὰ «Ρωμηοῦ» καὶ περιοδικοῦ Α. Ο. Δ. Ο. Φρ. χρ. 40 Διὰ Κρήτην Κύπρον καὶ Σάμον Φρ. χρ. 25</p>	<p>ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ “ΕΣΤΙΑΣ,, Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44 “Όλα τὰ Ἑλληνι- κὰ βιβλία. “Όλα αἱ νέα ἐκ- δόσεις.</p>
--	--	--

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΚΑΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 1 ΚΑΙ 15 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 43^α

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματείς: Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

Φιλολογία — Ποίησις — Μυθιστόρημα — Διήγημα — Θέατρον —
Μουσική — Ζωγραφική — Γλυπτική — Ἀρχαιολογία — Φιλοσοφία
— Ἱστορία — Κοινωνιολογία — Ἐπιστήμη — Ταξείδια — Κριτική
Ἐίναι Φιλολογίαί — Ἐπιθεώρησις — Εἰδήσεις — Βινέτες — Κοσμήματα.

Προσεχῆ περιεχόμενα: **Νικολάου Πολίτου**, Τὸ ἄσμα τῶν
υἱῶν τοῦ Ἀνδρονίκου. — **Κωστῆ Παλαυᾶ**, Οἱ ἄλυσίδες, ποίημα.
— **Φεοδινάνδου Μπρουνετιέο**, Ἡ κριτικὴ (μελέτη) μετ. Ἄρ. Κ. —
Ἀριστοτέλη Καυπάνη, Πῶς θὰ ψαλισθοῦν τὰ φτερά τῆς μεγά-
λης ἰδέας (μελέτη). — **Κωστῆ Παλαυᾶ**, (μελέτη), Ὁ καθορισμὸς τοῦ
νατσιοναλισμοῦ. — **Νικολάου Χαντζάρα**, Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία ἐνὸς
δνειροπόλου (μυθιστόρημα). — **Κ. Καζαντζῆ**, Ὁ Κάντις καὶ ὁ προ-
τεσταντισμὸς. — **Νικολάου Βέν**, Αἰμύλιος Λεγκράν (σκιαγραφία).
Ἀριστομ. Προβελεγγίου, Ἰω. Ν. Γουπάου, Ἄρ. Καυ-
πάνη, Αἰμυλίας Κούρτελη, Γ. Μαύτα, Ρ. Φιλύρα, Ν.
Χαντζάρα, Ποιήματα. — **Θωμᾶ Κάρολαϊλ**, Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ
Σχίλλερ, μετ. Χριστοφάκη. — **Σ. Σκίπη**, Ἀποσπάσματ' ἀπὸ «τὸν
γῦρον τῶν ὤρων». — **Α. Καρκαβίτσα**, Στίς δόξες (διήγημα).